

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 írt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Hecc.

Budapest, május 10.

(v.) Hajsza pedig ne legyen. Ami elbírálni való volt az Ugron Gábor ügyében, az immár elbíráldott annak rendje és módja szerint. Ami ezután még következhetnék, arról senki és semmi a világon le nem törülhetné az üldözés bélyegét. De ellenhajsza se legyen ám. Jól vigyázzanak az Ugron Gábor barátai, nehogy elhibáztott védekezésük során az inszinuációk fegyveréhez nyuljanak. Gondolják meg, hogy vajjon használnak-e ügyüknek, ha minden erejükkel annak a bizonyítására vállalkoznak, hogy mások is rászolgáltak a gáncsra? Igaz, eddigelé ebből a táborból ilyen viszontvadász — legalább kézzelfogható alakban — még nem merültek fel. De ami onnan máris felmerült, az rosszabb a szemközti állók brutális megvádolásánál.

Azt demonstrálja ma ugyanis az Ugron-párt egyik lapja, miképpen lehetne agyafurt imputációk útján a legtisztéletreméltóbb gavallérok legtisztéletreméltóbb ügyeit gyanus világitásba helyezni. Hát persze hogy lehetne. Hogy a manóba ne lehetne! A mások meggyanúsításához semmi egyéb nem kell, csak egy kis léhaság, vagy egy kis lelketlenség. Hogy uri emberek szeplőtlen dolgaira is rá mernék léha vagy lelketlen fráterek a maguk cudarságát szabadítani, arra ugyan kár volt egy egész újságcikknyi szellemi munkát és nyomtatófestéket pazarolni. Az ilyesmit bizonyítgatás nélkül is elhiszik mindenütt a világon. Kivált pedig itt a magunk édes hazájában, ahol éveken át rendszeresen rá idomították a közszellemet a koronkint felmerülő rágalmak irányában a legnagyobb foku befogadó képességre. De vajjon megfontolták-e Ugron barátai, milyen hatása lehet a mai közhangulatra annak, ha ők nyitnak a publikum számára gyakorlati szak-

tanfolyamot, amely arra oktatja ki a rágalmazni kívánókat, mi módon lehetne tündöklő becsületű férfiak jellemére és szereplésére a legvakmerőbb és legképtelenebb gyanúsítások árnyékát borítani? Nem érzik-e máris elég súlyosan, mennyire tanulékonyak bizonyult a tömeg? A saját hajlékukból is kilobban már a láng; s ők még egyre játszadoznak a tüzzel? Csökönnyösségnek biz ez megfoghatatlan; szórakozásnak pedig rettenetes.

Váltig mondjuk tehát, hogy elég volt az Ugron ellen intézett hadjáratból, de szünjön meg a védekezés céljából meginduló ellenhajsza is. A magyar közvélemény zordul visszaautasítja mind a kettőt. Nem fogadja el Bak Rafáel magánhivatalnok urat közvédlő Ugron Gábor ellen, de Ugron Gábor barátainak sem engedné meg, hogy vezérük sorsát a mások meggyanúsításával igyekezzenek türethetőbbé tenni. Az Ugron dolga befejezett ügy; az összeférhetlenségi bizottság az újabb feljelentések következtében propter formam még vissza fog rá térni; de a közvéleménynek nincs mért visszatérnie reá. Ez a dolog a bizottság ülésérméből egyenesen a lomtárba került; aktualizásuk csupán a tanulságainak maradt. Aki a lomtárból előhurcolja megint, annak üldözés a célja. De a közvélemény nem akar üldözést. Nem is tűrné. Valamint nem tűrné azt sem, ha merő bosszuvágyból ellenhajsza támadna Ugronék részéről. A nemzet — higgyék el ezt intra muros et extra — nyakig van ezekkel a históriákkal. Undorodik a kölcsönös gyalázkodásoktól, s epedve ábit egy tisztább légkörű közéletet, amelyben a küzdelem nem oda tendál, hogy a politikai ellenfelek leszedjék egymásról a becsületet. A *calumnia omnium contra omnes* dületjét multa már. A nemzet nem kíván többé felizgulni a kölcsönös gyalázkodások tornáin, hanem *dolgozni* akar. Atérzi feladatainak súlyát és komoly-

ságát s felháborodva fog elfordulni azoktól, akik figyelmét elvonnák a hasznos és tisztességes munkától, hogy a gyanúsítás gladiátorainak tusájával szórakoztassák. Ami erőt szétforgácsolhatná, attól a nemzet irtozik; hiszen létészőne sugja neki, hogy csakis a heroikus erőgyűjtés segíti az egységhez és csakis az egység biztosítja életédekkének foganatját. A nemzeti erők összegyűjtésének pedig a munka az egyetlen módja. Fegyver helyett szerszám való mostanság a közélet szereplőinek a kezébe. A gyűlölködés harcainak lezajlott az ideje; a dologtevésé a jelen és a jövődö.

Akik ezt nem tudják belátni, azok *nem értik* az új korszakot. S akik úgy vélekednek, hogy a régi agyarkodások csóvájával fel lehet ismét gyujtani a magyar közélet hajlékát, azok *félreismerik* az új korszakot. A politikai élet nyugalmát azért állította helyre ez a korszak, hogy zavartalanul folyhasson a nemzet dologtevésé. S akik régi gyűlölségek felszításával vagy újak keltésével meg akarnák mégis akasztani azt a hasznos és tisztességes munkát, amely a nemzet minden erejét tette szőlőjé, azok majd meggyőződnek, hogy törekvésüket ők maguk fogják meg-sínyleni, nem pedig az országos feladatok.

Egy szó mint száz: tessék minden oldalon megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy a közelmúlt idők kedvelt társasjátékát — a kölcsönös gyalázkodást — újra kezdeni nem lehet. A nemzet nem fogja tűrni, hogy a közélet ismét egy hajtóvadászathoz váljék hasonlót, amelyen hol a hajtók hajszojálják a vadat, hol a vad a hajtókat. S ha akadnak léhak vagy gonoszok, akik túltéve magukat a nemzetnek ezen az akaratán, mégis prédát akarnának ejteni az egyetemes munka birodalmában, hát majd lesz gondja rá a közvéleménynek, hogy az ilyeneknek a torkukra forrjon a hallali.

TÁRCA.

Nászut.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irtja: Michel Provins.

Roger, az ifju férj.
Huguette, a feleség.

(Szoba a velencei Danielli-szállóban, kilátással a Riva del Schiavonira. Napsugaras tenger, subanó gondolák, apró gőzöcskők, vitorlások, templomok. Távolság, könnyű ködbe burkoltan a Lido és az Adriai tenger.)

Huguette: (a tágra nyitott ablakon kinézve.) Ismét pompás napunk van!

Roger: Olyan, mint a többi.

Huguette: Reményilem, hogy ez nem bánt téged.

Roger: Valóban, majdnem... Három hét óta, amióta oda hagytuk Párist, mindig, egyre csak azurkék ég.

Huguette: Három hét óta vagyunk csak házasságok és már is felhőkre vágyakozol?

Roger: Csak az égen, de nem a házasságunkban.

Huguette: Ó, még elég korán megjönnek mindenütt... Unatkozol talán?

Roger: Nem, bizonyára nem... Csak azt tartom, hogy ez a sok város, az örökös múzeum, templom, kép, szobor, mind ez a sok szép dolog Olaszország híres kék egével idővel unalmassá válik...

Huguette: A magam részéről úgy érzem, hogy a szépe nem fáradhat bele az ember soha. Én olyan boldog vagyok mindentől, amit látok és boldog vagyok, amiért mindezt veled együtt láthatom! El vagyok kápráztatva, el vagyok ra-

gadtatva és nem sejtett gyönyörűséget érzek, amiért szerethetek és eltelhetek csodálattal ebben a napsugártól aranyozott tájképben, a szerelem és művészet multjának közepettől! Tekints csak szét, nézd ezt a Velencét ez ébredő reggelen... nem tudom, hogy mondjam el, mert nem vagyok költő és mégis annyira szeretném szóval kifejezni... A végtelenséget érzem!... Mintha a Keletnek víziója jelennék meg nekem, egy ragyogó multnak a víziója, amely a rózsás világosságban újra feléled!...

Roger: Jó Isten, milyen fantasztikus is vagy te nekem, kicsikém! Két sou-nyi praktikus nevelést so kaptál odahaza! Művész-lek vagy, mint ahogy atyád mondja! Mindenütt poézist látsz!...

Huguette: És te csak prózát!

Roger: Nos igen, úgy van, nincs is más, csakis próza! A mai Velence, amely téged úgy lelkesít, ódon rongyhalmaz, halott város márvány-palotákkal, mindmegannyi kopott boltal, amelyekben a dögök utódai mint vargák élnek. Lagunáin nem látni már a hajdani virággal ékes gondolákat arannyal szegélyezett bíbor uszályokkal; ma már csak béresonokok vannak óras tarifával, amelyek kétes vizeken siklanak tova krumplihéj és répahulladék között... Az ördögbe is, ez így van, nincs másképp! Nem mondom, hogy Velence, amugy egészében, ne volna bizonyos hatással az emberre. De már egy hete, hogy mi ezt a hatást élvezzuk!...

Huguette (kissé szomorúan): Ha megelégedtél már, akkor menjünk innen! Pedig sok minden van itt, amit még nem láttunk.

Roger: Bánom is én, nézzük meg! Igen, nézzük meg! Kezdek már kiismerni. Egész életben szemrehányásokkal fogsz illetni, hogy egy templomot, vagy egy képet kihagytunk.

(Kissé izgatottan, amiért Huguette szeme kissé megnedvesedik.) No, no, mi az? Szomorúság? Felhő?

Huguette: Hiszen vágyakoztál rá!...

Roger: De hiszen látod, hogy csak tréfálok! Nem akartalak szomorítani! Így!... Most pedig intünk Foscarinak, aki ott lenn vár bennünket a parton. Hogy lehet valaki Foscarri és más semmi, mint egy idegenvezető! (Az idegenvezető megjelenik a szobában) Paolo, mi van ma soron?

Foscarri (alázatosan): Ha a nagyságos ur és a nagyságos asszony megengedi, hogy tanácsot adjak, akkor ajánlom a San Pantaleone és a Maria de Carmine templomot és a Campo Santot.

Roger: Nem, nem, semmiféle temető nem kell! Kösönöm szépen! Templomot pedig láttunk már negyvenhármalt!

Foscarri: Pedig van százharminché, Signor!

Roger: Tudom, mondta már nekem. Valami mást!

Foscarri: Akarja talán meglátogatni a nagyságos ur és nagyságos asszony a muranoi gyárat és a magánpalotákat? Sok ott a látnivaló...

Huguette: Igen, igen, a magánpalotákat!

Roger: Jó, de ebéd után.

Foscarri (ajánlva magát): A la disposizione, Signor!

(Egy órával később: Huguette állandó mosolylyal az ajkán, fogékonyan minden benyomás iránt és Roger, akit az óráz ebéd még jobban kedveltenitett, sorra veszik Foscarival a Contarini, Pisani, Papadopoli palotákat, a Vendramin palotát, ahol Wagner meghalt, Sansovini remekét és végül a Francesco Moselli palotát, amelyet kevesen keresnek fel, de amelyet különösen a figyelmükbe ajánlott a vezető. Huguette itt lelkesedett Titian, Bellini és Bordone művein, a régi kárpitokon, az ódon, finom dolgozott butorokon, az arannyal áttört szövötteken, a zománcokon és fayenceokon; ő igazi gyönyörűséget érez, amelyet Roger, ásitva, egyáltalában nem tud felelteni.)

Roger: Mindig ugyanaz! Mit akarsz? En-

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, május 10.

Korábban megtelt ma a folyosó. S akik megjöttek, nyomban fürkészni kezdtek, hogy merre csinálják a vihart. Mert különböző jóslatokkal volt tele a levegő, hogy a napirend előtt vihar lesz. Akkor fogja bejelenteni Rakovszky István és gróf Zichy János, hogy a néppárt határozata értelmében ők se mennek az idén a delegációba. A prognózis szerint ez a bejelentés nem lesz minden viharos jelleg nélkül való. Aztán arról is beszéltek, hogy amikor az összehívhatatlansági bizottság elnöke be fogja terjeszteni Ugron Gábor ügyében a határozatot, erről is rögtönöznek egy kis házszabályvitát. S végre valahogy elterjedt az a hír is, hogy Olay Lajos most már be fogja jelenteni az Ugron Gábor egyéb összehívhatatlansági ügyeit is. Hogy pedig ez csinos kis vihart támaszthat, az iránt a folyosón nem volt nézeteltérés.

A sok hír hatása alatt az érkező honatyák először is azt keresték, hol tanácskoznak Rakovszkyék és hol beszél a szándékáról Olay?

— Nem láttátok Rakovszkyt?

— Hol van Olay Lajos?

Minduntalan hangzott a kérdés, de a felelet csak egy volt. Egyik se jött még el a Házba: se Rakovszky, se Olay. S mialatt a folyosón egyébről se folyt a szó, csak arról, hogy mi lesz a napirend előtt, éppen azok a szereplők nem akartak mutatkozni, akik a várt vihart csinálhatnák. Csak éppen Apáthy Péter, az összehívhatatlansági bizottság elnöke, volt látható, amint hatalmas paksamétával sétált keresztül a folyosón.

— A vihar aktái! — mondogatták a folyosón társalgó képviselők.

Fokozta az izgalmat, hogy már féltizenegyre járt s az ülés még mindig nem nyílt meg. Akkor már egyes csoportok behúzódtak az üvegtető alá s nem kis meglepetéssel látták, hogy a korai idő dacára már karzat is van. Világos női ruhák, nagy tavaszi kalapok virítottak le a karzatról s a t. Ház pszichológusai ebből is azt vélték kiolvashatni, hogy készül valami. Nem jönnek az asszonyok ok nélkül ilyen korán a t. Házba.

S aztán mégis csak kiszült, hogy ez egyszer ok nélkül jöttek az asszonyok.

Mert mikor az elnök végre megnyitotta az ülést, az ellenzéki mezők meglehetősen üresek maradtak s inkább csak a *semlegesek* voltak láthatók. Azok, a kiktől senki sem várt vihart. Néhány perc múlva pedig megtudhatta mindenki,

hogy a bejelentett vihar első témája elesett. Rakovszky István és gróf Zichy János ugyanis nem előszóval jelentették be lemondásukat, hanem az elnökhöz írt levélben. Ezt a levelet felolvasták ugyan, de a t. Ház a legnagyobb eszöndben hallgatta és minden szó nélkül vette tudomásul. Aztán a második téma is baj nélkül múlt el. Apáthy Péter ugyanis benyújtotta az összehívhatatlansági bizottság határozatát, de nemhogy vihar kerekedett volna belőle, hanem még az iratok felolvasását se kívánta senki. Egyszerűen tudomásul vették, mintha nem is olyan nevezetes esetre vonatkoznék. S végre a hirdett újabb bejelentés se következett be. Olay Lajos akkor még a Házban se volt.

A napirendig tehát semmi különös se történt. Az csak később tudódott ki, hogy valami *Bak Rafael* nevű magánhivatalnok igenis írt levelet az elnöknek s abban szabályszerint bejelentette Ugron Gáborra nézve az újabb összehívhatatlanságot. De ez már nem okozott különösebb feltűnést, mert az elnök ma még nem is jelentette be a képviselőháznak. Csak egy a folyosó beszélt róla.

A t. Ház pedig azalatt már vita nélkül elintézte a hirdetési bélyeg eltörléséről szóló javaslatot és belefogott a szeszkontingens tárgyalásába. Csak belefogott, mert ezt ma nem lehetett egészen elintézni. A vita ugyanis nagyobb arányokban, de érdekesen indult meg. *Farbaky* István bizottsági előadó széles alapon vázolta azt az egész mozgalmat, amelynek eredményeképpen ez a javaslat fekszik most a parlament előtt. Figyelmes hallgatóság honorálta az előadó szép és kimerítő beszédét, amely után *Komjáthy* Béla jelentette ki a függetlenségi párt nevében, hogy a javaslatot elfogadja ugyan, de a részleteknél több módosítást fog követelni a kis egzisztenciák érdekében. Ennek megokolásaként Komjáthy erősen megtámadta azt az agrárius irányzatot, mely néhány nagybirtokos kedvéért a mezőgazdák zömét negligálja. Ez a támadás persze nem maradt visszhang nélkül s az agráriusok eleinte közbeszólásokkal próbálták ingerelni Komjáthy Béliát, majd pedig tüntetve, hangosan kezdtek diskurálni.

S ekkor Olay Lajos, aki időközben megjött, bekiáltott a hangos völgybe:

— Ne tessék kaszinózni!

— Nem ön az elnök — szóltak neki vissza.

— De nem szabad itt *cerclet* tartani! — kiáltotta ingerülten Olay.

Egyébként Komjáthy nem törődött a kaszinózással, hanem nyugodtan folytatta fejtegetéseit,

amelyek úgy kinyultak, hogy az elnök öt percnyi pihenővel kárpótolta a Házat.

A szünet után *Neumann* Ármán beszélt sok erővel s az uralkodó hangulat szempontjából nem csekély bátorsággal az ipari szeszgyártás mellett. Sok igazságot mondott ki, ha nem is mindig tetszett az agrárius hallgatóságának. A többség azonban nagy tetszéssel és sűrű helyesléssel kísérte az érdekes fejtegetéseket, amelyek abban kulmináltak, hogy fiskális és gazdasági szempontból egyaránt káros volna az ipari szeszgyártás rovására a mezőgazdasági szeszgyártást különös kedvezésben részesíteni s egy megbízhatónak bizonyult adóalanyt egy kevésbé megbízható kedvéért gyöngíteni.

Az agráriusok lármájáért zajos helyeslés kárpótolta a szónokot, aki után *Lukács* László pénzügyminiszter emelkedett szólásra. A pénzügyminiszter ezuttal nem várta be a vita berekesztését, hanem megragadta az alkalmat, hogy a javaslatot minden egyoldalú támadással szemben megvédelmezze. Kimutatta róla, hogy a javaslatot éppen az ellentétek méltányos kiegyenlítése dicseri. A javaslat nem kedvez egyoldaluan, hanem minden méltányos érdeket számol és az állam érdekéről sem feledkezik meg. Erősíteni kívánja a mezőgazdaságot, de nem fogja gyöngíteni az ipari szeszgyártás létfeltételeit sem. Élénk figyelem közben biztosította a miniszter a törvényhozást, hogy a javaslat nyomán megnyugvás fog támadni minden irányban s éppen azért ajánlotta elfogadását.

A pénzügyminiszter nagyszabású beszédével zárult a mai vita, melyet holnap folytatnak.

Az ülés végén *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter két új törvényjavaslatot terjesztett be: egyet a dohánykertészek jogviszonyának szabályozásáról s egyet az erdőmunkásokról.

A képviselőház ülése május 10-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perzelt* Dezso.

A kormány részéről jelen vannak: *Székely* Kálmán, *Lukács* László, *Hegedűs* Sándor, *Darányi* Ignác, báró *Fejérváry* Geza.

Elnök: Megnyitja az ülést s bemutatja az előterjesztéseket s ezeknek során *Rakovszky* István és gróf *Zichy* János leveleit is, amely így hangzik:

Nagyméltóságu Elnök Ur!

A képviselőház, a mult szombati ülésen tisztelettel alulírottakat a közösügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság tagjaivá választotta. Bármennyire is kitüntető reánk nézve a t. képviselőháznak e bizalma, ezen megbízást, ez alkalommal, legnagyobb sajnálatunkra, még sem fogadhatjuk el és állásunkról, mint a magyar delegáció tagjai, ezennel lemondunk.

gem éppenséggel nem lelkesít ez az elfakult homli. En csak a modern dolgokat szeretem.

Huguette: Hogy beszélhet valaki így!

Roger: Igen, többre becsülöm a modern, az elegáns, a kényelmes, az igazi jó angol holmikat mind ennél a lim-lomnál, amely tele van penészsaggal és nyolc, vagy tíz generáció mikrobaival!...

Huguette: Megengedem, hogy kissé rosszkedvű vagy, de a művészet remekeiről még se állíts ilyeneket!...

Roger: Milyen konvencionális is ez: remekmű! Egyébként én nem is állítok semmit sem, csak azt mondom, hogy nem vagyokunk egy nézetben bizonyos kérdésekben, amelyek alapján véve csekély jelentőségűek. Te szereted a multat, én a jövőt... Ez azonban nem fog bennünket megakadályozni abban, hogy szeressük egymást!

Huguette (szomorúan magában): Ki tudja?...
A vezető (folytatva): Uraságotok most az ugynevezett élve eltemetettek termében vannak. 1827-ben itt lepte meg gróf *Giustiniano* Moselli ifju nejét, a szép *Julia* Pisanellót kedvesének karjai között. Dühöngve zárta el őket ide, az ajtót befalaztatta és a szerelmes párt ilyen módon elevenen eltemettette. Csak halála óráján, harminc esztendővel később, vallotta be bűnét és akkor megtalálták egymás mellett a szerelmesek holttestét. Rendkívüli történet, nemde, Signor?

Roger: Gyönyörű, vadakhoz illő erkölcsök!
Huguette: Jó, jó, de mégis végtelen szenvedély rejlik benne! Ez a borzalomig féltékeny férfi, ezek az elevenen eltemetett, egymás karjai között pihenő szerelmesek, milyen tragikusan szép ez!...

Roger: Nos, egy napon talán én is befalazom majd a kis szalont, a melyben a kedvesemdel megleplek.

Huguette (komolyan): Először is senkivel sem fogok flirtelni, mert szeretlek... Nem szép tőled, hogy ilyen fölteszel!...

Roger: Nem teszem föl... De végre is, láthatod...

Huguette: Nem, nem látok semmit sem és ez annál rosszabb... Ez azt bizonyítja, hogy a mai lelkek nagy szenvedélyekre, mint amilyen a gyűlölet, képtelenek. Manapág csak olyan kicsinyes, aprólékos, polgárius érzések töltik be a lelkeket...

Roger: Ma nincs nagyváramettség, mi?...
(gunyosan): Ó te művészlélek, örökké csak művészlélek!...

(Oda hagyták a Moselli palotát; a vezető a *Márk* templom tornyának a megmászását ajánlja.)

A vezető: Ma nincs kőd, Signor. A naplemente a lagúnán fölcsigélt látvány!

Roger: Nem, nem: elég volt már a napkelteből, a naplementéből! És még hozzá az a felmászás, köszönöm szépen! Visszamegyünk a hotelbe, ugy-e *Huguette*?

Huguette (aki sajnálja a toronyról való kilátást): Ahogy akarod, barátom!...

(Lemondással követi *Huguette* a hotelbe *Rogert*, aki boldog, hogy a szobában az asztalon nagy postát talál.)

Roger: Ó, végre vannak híreink egy civilizált városból! (A leveleket bontogatva): Levelek, Génuból jöttek utánunk! Egyik az édes atyától, egy *Lucien*netől, egy *Jaques*től, egy távirat az öcsémétől! No lám, együtt van az egész familia! Ni, ni, levél a kitűnő *Gaston*tól! Bizonyosan emlékezel *Gaston* de *Chenanra*, arra a vastag kopasz fejűre, akit a sekrestyében mutattam be neked?... Egyik legbensőbb barátom! Lásuk csak, mit ír! (Miután a levelet elolvasta): Ó, ó, haligasd csak kincsem, ez aztán a mulatságos: „Öreg barátom! Hagyj már fel a szerelmes turbékolással, különben nem irok többet! Nász hónapod már tullepi a tisztesség határát! Vesd a lomfárba a mirtuskoszorúval együtt...”

Huguette (sértődötten): Az az ur, aki ezt írja neked, jó barátod? Bizalmas barátod?

Roger: Hogyan, nem találod ezt bohónak?

Huguette: Sommiképpen sem!

Roger (folytatva az olvasást): „Nem gondolsz többé a boulevardokra, de a boulevardok gondolnak te rád. A szalonok követelnek benneteket, s Párisban erősen mulatnak az emberek, a morózus szellemek ellenére is, akik azt állítják, hogy vulkán fölött táncolunk. A vulkán szilárd! *Marphy* bárónőnél ebéd volt, a szép *Irenén* el vacsora; tegnapelőtt bál *Busserolles*éknél, ahol d'Azette ur az ő *Gervál* barátját feleségének az ajkán lepte meg; pofonok, párbaj... Mondom, mulatnak az emberek! Négy nap múlva álarcos bál *Marsac* márkinénál. Jöjjetek mind a ketten a villámvonattal, bujjatok dominóba és mivel úgy senki nem fog benneteket ott sejtetni, barátaitokat bolondul megcsufolhatjátok. Hemperegny fogunk a nevétéstől! De előbb értesítsetek!” (Elragadtatva): Hát mondd *Huguette*, nem volna ez kitűnő tréfa? Mit szólnál ahhoz, ha elhajoznánk! Velence, már torkig vagyok veled, Firenze, nos hát az marad máskorra. Csak aztán: mindig csak templom, meg kép! Ellenben, ha holnap elutazunk... (a vasuti kalauzt vizsgálva): Nem, még ma este! Az esti tizenegy óra harminc perckor induló expressz vonatot kell felhasználnunk! Ugy-e, ha galopban becsomagolunk? Jó?...

Huguette (*Roger* viselkedésén megismervé, hogy a nász hónap álma véget ért és kezdődik az élet valóság): Utazzunk, ha már neked olyan nagy gyönyörűséget szerez!

(Az utolsó órák utikészülődésekkel telnek el. Nagy sietséggel rakják be a ládába a holmikat, amelyeket Párisból való elutazásukkor olyan gondosan és szeretettel rendeztek el.)

Azután következnek az ebéd kettesben, halgatagon, mindegyikük átengedi magát annyira ellentétes gondolatoknak. Végül az utolsó negyedóra a szobában, mialatt a hotel-szolók a nodgyaszt leszállítják.

Indokaink, melyek beennünket e lépésre készítettek, a következők:

A t. képviselőház a múlt szombaton megejtett választásnál eltért eddigi szigorúan követett eljárásától és egy, az ellenzék részéről jelölt egyént mellőzött, dacára annak, hogy a jelölésre ezen ellenzéki párt a többség részéről felhivatott és ezen jelöléshez a többség, pártkonferenciáján hozzá is járult.

Ha mi ezen, az egyik ellenzéki párt ellen a többség részéről követett eljárásba belenyugodnánk, ez által hozzájárulnánk egy precedens megteremtéséhez, mely az eddigi parlamenti gyakorlattal homlokegyenest ellenkezik, de ellenkezik az ellenzék szerepkörével is, melyet abban az országos bizottságban betöltenie kell. Mert azon ellenzéki férfiak, akik a többség felhívására az egyes ellenzéki pártok részéről jelölteknek, nem mint a többség bizalmasak lételeményesek, hanem mint az ellenzék bizalmi férfiai hivatva ott működni. Kiket tartanak a pártok erre legalkalmasabbaknak ezen ellenzék kötelesség teljesítésére, ezt az illető pártokra kell bízni. Ezen jelölésnek felelt meg az eddigi gyakorlat; mert ellenkező esetben szükségtelen a jelölésre való felhívás s a többség szabad akaratát szerint választhat az ellenzék soraiból neki tetsző ellenzéki férfiakat. A többségnek hozzájárulása nem a bizalom szempontjából, hanem csak annyiban jó számba, amennyiben, mint a hatalom kezelője, a parlamentarizmus érdekében hatalmát nem érvényesíti az ellenzékkel szemben. És ezt vagy az által teheti meg, hogy az illető följelölt szavaz, vagy az által is, hogy a szavazástól egészen tartózkodik, az ellenzékre bízván, hogy saját erejéből válassza meg jelöltjeit.

De nem felelt meg a korrektségnek sem, hogy egyes ellenzéki férfiak jelölésére az ellenzéki pártok felhivatnak; azok azon feltételekben, hogy a parlament az eddigi szokást fogja követni, a jelölést megejtik és csak aztán veszik észre, hogy ezen felhívás nem vétetik figyelembe, hanem arra használtatik fel, hogy egy politikai ellenfél, ki a kisebbséghez tartozik, a többség által az ország előtt egy megbélyegzési kísérlet áldozatává tétessék.

Bizalommal fordul a többség a kisebbséghez akkor, mikor őt a jelölésre felhívja, bizalommal felel a kisebbség, mikor jelöl. Ezen bizalommal való visszaélés abban a színben tünteti föl az ily eljárást, mintha az illető politikai pártot félrevezetnék akarának és egy politikai ellenfélben, ha más úton nem bírnak annak reputációján csorbát ejteni, legalább ilyenképpen kívánnak megtorlást gyakorolni.

Ily eljárás után nem tehetünk egyebet, mint hogy — ismételjük — állásunkról, mint a közös-

Hugnetto egymagában oda támaszkodva az ablakra, még egy pillantást vet Velencére, amelynek képe a csillagos ég alatt búbjós tündérvilághoz hasonlít.

Roger (gunyosan): Szívsz még egyet a holdvilágból, mi?

Hugnetto (megindultan): Jőjj ide, csak egy pillanatra jőjj Roger, kérlek, ide, egészen közel hozzám!... Látod, én valami névtelen gyászt érzek, amiért mindezt itt kell hagynom, s nem nézhetem többé ezt a búbjós képet, amelynek keretében szerettük egymást, amelyben olyan végtelenül boldog voltam, abban a boldogságban életem, amelynek az utolsó napja érkezett és amely soha többé vissza nem fog érkezni!...

Roger: Mit beszélsz te itt?

Hugnetto: Ó, lesznek nekünk más örömeink, ebben bizonyos vagyok, mindenképpen reményelem... Hanem ezt a boldogságot soha többé nem érzük meg, soha többé!... Ez az egyetlen érzés, amelyet soha sem találhatunk fel újra!... Halld Roger, nevétséges talán, de mind ezelőtt a múlt előtt, amely megzavar, s amelylyel már a miénk is egybe vegyül, szeretném, ha még egyszer hallhatnám, hogy szeretsz (észrevéve az ő esküre való mozdulatait), hogy ugy szeretsz még, mint három héttel ezelőtt az első napon, amikor egy szőlőszemet használtál ürügynek, hogy lecsókolhass az ajkamat!...

Roger: De igen, kivesem!

Hugnetto (halkan): Esküszöl? Roger (sietve): Esküszöm!... És most el gyorsan, különben elkéssük a vonatot!...

(Néhány pillanattal később egy fekete fülkés kis gondola csendesen viszi a fiatal házaspárt a vasúthoz.)

A gondola siklik a homályban, nedves falak mentén, keresztül-kesül a csatornáknak, amelyeknek ezekben az esti órákban más hang nem hallatszik, mint az evező tempa csapása és az egymással kitérő gondolókat komor kiáltása.

Mély fájdalom szorítja össze Hugnetto szívét; mintha a csónak nehéz, fekete posztója egész súlyával nyomná őt; lelkében valami halott nyuszik, amelyet ebben a sötét csónakban, amely mintha koporsó volna, éjszakai temetőre visznek.)

Ügyek kiküldött országos bizottság tagjai, lemondunk, illetve lemondásunkat Nagyméltóságodnak ezennel bejelentjük.

Kittűnt tisztelettel

Budapest, 1900. május hó 9-én.

Nagyméltóságodnak

kész szolgálai

Ifj. Zichy János gr.

Rakovszky István.

Elnök jelenti, hogy helyőkre azokat a póttagokat fogja behívni, akik a legtöbb szavazatot kapták. Polányi Géza: Nem is tuduk, hogy miért korteskedtek oly nagyon a póttagok!

(Jelentések.)

Apáthy Péter, az összehírdetelenségi bizottság elnöke bemutatja az összehírdetelenségi bizottság határozatát az Ugron Gábor összehírdetelenségi ügyében az iratokkal együtt.

Engelmayer József bemutatja az igazságügyi bizottság jelentését az 1899. évi XV. törvények 98. §-ának kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat tárgyában.

Rosenberg Gyula bemutatja a közgazdasági bizottság jelentését a házaló-kereskedés korlátozásáról szóló törvényjavaslat tárgyában.

Szabó Imre bemutatja a pénzügyi bizottság jelentését a Budapest székesfőváros területén új királyi zalogházi épület emeléséről szóló törvényjavaslat tárgyában.

Jakabffy Imre bemutatja a pénzügyi bizottság jelentését a magyar-román határvonalon felállított határjélek kiserelésé folytán felmerülő költségek fedezésére szükséges hitel engedélyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyában.

(Hirdetésbélyeg.)

Neményi Ambrus előadó elfogadásra ajánlja a naptárak, hirdetések, hírlapi beiktatások, külföldi hírlapok és időszaki lapok bélyegköltelettségének megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot.

Elnök: A Haz a törvényjavaslatot vita nélkül elfogadja.

(A szeszkontingens.)

Farbaky István előadó: Az égetett szesznek előállításával minálunk ipari és mezőgazdasági szeszgyárak foglalkoznak. Az ipari szeszgyárak önálló iparvállalatok és ninosenek szükségképpen mezőgazdasággal szoros összeköttetésben és kapcsolatban. A feldolgozandó anyagot vásárolják vagy a nyílt piacon, vagy pedig a természetből és rendszeren nagyobb mennyiségű szesznek az előállítására vannak berendezve. A mezőgazdasági szeszgyárak ellenben szoros kapcsolatban állanak a mezőgazdasággal és mintegy kiegészítő részét teszik annak és ezen a révén a földirtóknak; tulajdonon a saját maguk termelését dolgozzák fel. De nemcsak a mezőgazdaság érdekei fűződnek a szeszgyártáshoz, hanem az államnak is igen fontos érdeke van ahhoz kapcsolva, még pedig az adó révén. A tárgyalásra kitűzött törvényjavaslatban a kormány felhatalmazást kér arra, hogy abból a 40.000 hektoliterből, amely ugyan a mezőgazdasági szeszgyárak számára volt fenntartva, hanem csak későbbi időben került volna felszámra alá és amelyet mindaddig, amíg erre a rendeltetésre fel lett volna használható, az ipari szeszgyáraknak engedték át ideiglenesen mintegy használatra, mondom, a kormány felhatalmazást kér arra, hogy ezt a 40.000 hektoliter szeszt most mindjárt ebben az esztendőben a mezőgazdasági szeszgyárak javára felhasználhassa, tehát az ipari szeszgyáraktól megfelelő kártérítés mellett elvonhassa.

Kéri a Házat, hogy e felhatalmazást adja meg. (Helyeslés jöbblel.)

Komjáthy Béla: Az agráriusok, kik a mezőgazdasági szeszgyárak fölállítását sürgetik, igaz jelszavakkal, de hamis tendenciákkal küzdenek céljuk érdekében, mert nem a kiszagad nagy száma, hanem a nagybirtokosok képesek a szeszfőzéshez szükséges anyagot előteremteni; az agráriusok csak egynehány ember érdekeit képviselik, nem pedig a mezőgazdák zömét (Ellenmondás balról) és csak hirdetik, hogy a kiszagad érdekeit is képviselik.

Makfalvy Géza: Teszünk is az érdeklőkben!

Komjáthy Béla: Majd megfelelek a közbeszóló urnak. Midőn a nagybirtokosok szeszkontingensét kapnak, ugyanakkor a kis egzisztenciák léte lesz megátámadva. Tehát arra kell törekedni, hogy az ország huzzon hasznát a törvényjavaslatból. Nem a mezőgazdasági szeszgyárak ellen, hanem azok mellett akar beszélni, (Gunyos nevetés balfelől.) de azt óhajtja, hogy a szeszkontingens kiosztásánál első sorban a kisbirtokosok érdekeit vegyék figyelembe. A javaslatot különben elfogadja.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után

Neumann Ármán: Sok tekintetben egyetért Komjáthval és hibáztatja szintén, hogy az 1899. XXII. t.-c. oly hamar módosították, mert ez megrendíti a törvények iránti hitet. Azt hiszi, hogy a benyújtott törvényjavaslat nem fog hozzájárulni ahhoz, hogy a merkantilizmus és agrarizmus barátai között a véleménykülönbség kiegyenlítessék, hanem ellenkezőleg, súlyos sérlemek szülőök lehet. Nem is szabad érdekelletét kelteni a mezőgazdasági és ipari szeszfőzés között, mert ez csak a szeszipar hátrányát képezi; a törvényjavaslatnak az a célja, hogy a szeszipar fejlesztése céljából az azzal foglalkozókat tömörítse.

Az egész ügyben csak a tulnaggy konkurrenciát aggodalmat keltő. Oly nagy volt a szeszkontingensét kérés száma, hogy azoknak csak egy csekély részét lehetett kielégíteni. Pedig a törvényhozás már régebben intézkedett a konkurrenciá ellen az által, hogy a szeszadót 40 forintra felemelte és végül a szeszt kontingentálta. A kontingentálásnak azonban nagyobb lett a hatása, mint azt előre tervezték, mert a szesz ára a túltermelés miatt alászállott. Ebből ismét a szesziparra súlyos idők következtek és a mezőgazdasági szeszgyárak évek hosszú során át nem bírták feldolgozni a kontingens, melyet elvállaltak, míg az ipari szeszfőzők mindig képesek voltak arra. Az ipari szeszfőzők e nehéz időben, adózási szempontból véve, megbízhatóknak bizonyultak s nem méltányos dolog őket most, a jobb időkben megkárosítani. Át van hatva ugyan a mezőgazdasági szeszfőzők fontosságáról, de tiltakozik a visszaélések ellen, melyeket azok köpenye alatt elkövetnek. A mezőgazdasági szeszgyáraknak csak ott van létjogosultságuk, ahol a talaj vagy egyéb viszonyok a szeszfőzést kiválóan alkalmassá teszik.

Abban a reményben, hogy a törvényjavaslatban alapuló elvek a szeszfőzőknek mind a két kategóriájára megnyugvást okoznak, elfogadja a törvényjavaslatot. (Helyeslés jöbblel.)

Lukács László pénzügyminiszter: Mindenekelőtt Neumann Ármának megjegyzi, hogy reméli, hogy az a szemrehányása, amely azt foglalja magában, hogy itt valami törekvés nyilvánul az ipari szeszgyárak deposszedására és megsemmítésére, nem irányulhatott sem a törvény, sem a kormány állásfoglalása ellen.

Neumann Ármán: Nem!

Lukács László pénzügyminiszter: Nem irántható pedig abból az egyszerű okból sem, mert hiszen a törvényjavaslatnak minden betűjéből, minden intézkedéséből kiüláglik, hogy a kormány ebben a nehéz kérdésben legelőbb törekvésnek tartotta a helyes közéletet megővni és mindkét érdekecsoport kívánalmait és érdekeit a lehetőség határain belül kielégíteni. Legfenyesebb bizonyítéka annak, hogy e törvény egyáltalán nem irányul az ipari szeszgyárak ellen, az, hogy azt a nagyfontosságú elvet, amelyet a mezőgazdasági érdekek saját követeléseik érére állítottak és amely azt kívánja a törvényjavaslatban kifejezésre juttatni, hogy a szeszgyártás kizárólag mezőgazdasági ipar, a kormány nem tette magáévá, hanem ellenkezőleg, arra az álláspontra helyezkedett, hogy habár a mezőgazdasági szeszfőzés minden tekintetben támogatandó, nagyfontosságú kiegészítő része a gazdálkodásnak és az minden módon a lehetőségig támogandó, ennek a támogatásnak határát az képezi, hogy az ipari szeszgyárak egzisztenciáját vagy prosperálását ne fenyegetse. Ennélfogva tehát azt hiszem, hogy tisztelt barátom nem a törvényjavaslat és nem a kormány álláspontja ellen hozta fel azt, amit mondott.

Reflektál arra a vádra, hogy a kormány és az agráriusok megsemmisítették a malomipart az őrlési forgalom megszüntetése által. Azt hiszem, hogy akik ily fogják fel a kérdést, nem helyesen itélik meg a történeteket. Akik, mint a Ház régebbi tagjai, visszaemlékeznek, jól fogják tudni, hogy az őrlési eljárás ellen ennek Háznak egyes oldalairól igen éles támadások intézettek annak idején. Interpellációkat intéztek a kormányhoz; a kormány felelősségére vonatolt, hogy miért nem szünteti meg a visszaéléseket, amelyek az őrlési eljárással izetnek, miért nem szünteti meg a károsodásokat, amelyek az őrlési forgalom a magyar mezőgazdaságnak okoz. És mi volt a kormány válasza?

En voltam szerencsés ily interpellációt átörkölni hivatali elődömtől, amelyre az a választ nem adta meg és így mindjárt a miniszterségem első idején jutottam abba a helyzetbe, hogy ezzel a kérdéssel foglalkoznom kellett és az interpellációra boldogult Pöchy Tamásnak meg kellett adnom a választ. Igyeksztem akkor kimutatni, hogy az őrlési eljárás nem káros, nem veszedelmes, sőt helyesen gyakorolva, kiegészítő részét képezi a helyes mezőgazdaságnak és a mezőgazdaságnak előmozdítására igen alkalmas. És ha a kormány mégis arra az álláspontra helyezkedett, hogy törvényjavaslat, illetőleg törvényben nyert felhatalmazás után rendeltetleg megszüntette ezt az eljárást, az nem az agráriusok kívánságára történt, miután a kormány abban az esetben, ha nem látta volna elkerülhetetlenül szükségnek ezt az intézkedést, semmi esetre nem engedett volna, mert a kormány semmiféle befolyásnak, ha meg van győződve, hogy az ország hátrányára szolgál, nincs jogosítva engedni. De ez a kérdés a törvényesség kérdésévé vált a kiegyezési tárgyalásoknál. Mellőzöttnak igen jól tudni, hogy az 1882. évi törvény e tekintetben az identitásnak konstatacióját feltétlenül és világosan megkivánja. (Igaz! Ugy van!)

Az identitásnak konstataciója pedig itt gyakorlatilag keresztülvihetetlené vált és mivel a kormány számtalan kísérlet, az illető érdekeltek meghallgatása és számtalan tanácskozás után arról győződött meg, hogy az identitás itt megtartani nem lehet, az az illetők érdekeivel ellenkezik, az identitás ellenőrzése pedig hatósági felügyelet gyakorlása által a malmok helyzetét lehetetlenne, tarthatatlanná teszi és miután másrészt Ausztria, mint velünk szerződéses viszonyban álló fél, hivatkozva a törvényre, azt követelte, hogy tessék megszüntetni ezt az eljárást, mely a törvénybe világosan beletűzött, természetesen nem maradt más hátra, mint az, hogy a magyar kormánynak bele kellett nyugodnia abba, hogy na a törvénynek megfelelő módon ez az eljárás nem gyakorolható, akkor szüntetéssék meg. (Helyeslés a jobb- baloldalon.) Ez volt az oka az őrlési eljárás megszüntetésének s nem az agrárius törekvések diadalmaskodása.

Komjáthy Bélának felelve, koncedálja a miniszter, hogy az 1899. évi 22-ik t.-cikk talán öt nap alatt, de mindenesetre rövid idő alatt vált törvénygyűlésé és akik vissza tudnak emlékezni az akkori viszonyokra, jól tudják azt is, hogy miért. A gyorsaság igenis megvolt, de nem volt meg a meggondolatlanság. Mindenkinek tudja, hogy mire volt visszavezethető a mezőgazdasági szeszifőzdek rohamos felszaporodása és ha a kormány az ő hibája nélkül beállott viszonyokkal nem számolt volna, mindenesetre igen súlyos megátalmatásoknak lett volna kitéve. De hogy akkor már nem lettünk volna mi figyelemmel a mezőgazdasági szeszifőzdek érdekeire és fejlődésére, ez ismét nem felel meg a tényeknek, hiszen abban a törvényben ki van mondva, hogy az első évben mindjárt 13.000 hektoliter az új mezőgazdasági szeszifőzdeknek adatik; azonkívül 40.000 hektoliter volt fenntartva a további fejlődés lehetővé tételére. Azt, hogy ez a 40.000 hektoliter már az első évben szükségessé fog válni, sem én, sem a tanácskozmány előre nem láthatta.

Kifogást tesz Komjáthy az ellen, hogy a kormány a törvényjavaslat indoklásában polemizál a mezőgazdasági szeszifőzdek azon kívánságával, amely első és fő alapelv gyanánt azt állítja oda, hogy a szeszifőzdeknek mezőgazdasági iparágak kell lenni. Azonban a legnagyobb mértékben polemizál a szeszifőzdekkel és meglagadja tőlük még azt is, ami őket jogosan megilleti. (Ugy van! jobbfelől.) A dolgokban csak egyetlen egy döntő tévedés van. Nem azt diffikultálta ő a törvényjavaslat indoklásában, hogy a mezőgazdák a szeszifőzdek mezőgazdasági iparágak akarják tenni, hanem azt, hogy kizárólag mezőgazdasági iparágak akarják tenni. Ez ellen kellett állást foglalni közgazdasági és finansziális, sőt jogi szempontból is.

Azt mondja Komjáthy, hogy ennek a törvényjavaslatnak dispoziციói miatt az ipari szeszifőzdek maholnap lehetnének fog válni. Eppen az ellenkezőről van meggyőződve. Akármint leszünk is, bizonyos áramlatokat megszüntetni, vagy, hogy azok ne jelentkeznek, megakadályozni képesek nem vagyunk. De, ha meghatározunk a működési kört úgy az egyik, mint a másik foglalkozás részére és az elhatárolt kört törvénybe iktatjuk s a törvényt hosszabb időre léptetjük életbe, ez az egyedüli mód és eszköz arra, hogy egyrészt a mezőgazdasági szeszifőzdek igényeit kielégítsük a fejlődés lehetővé tételére által, biztosítsuk egyszersmind az ipari szeszifőzdeknek a fennmaradását is és prosperálását abban a körben, amelyet részére kijelölünk. Már pedig ez a törvény nem úgy van kontemplatív, mint a régié, hogy nincs határidőhöz kötve annak a fennmaradása, hanem a 10. §-ban ki van mondva, hogy most már ez a törvény, ha csak a törvényhozási bölcsesége nem intézkedik időközben másképp, fenn fog állani mindaddig, míg az ennek alpját képező törvény, az 1899. XX. t.-cikk érvényben van.

Senki sem fogja kétségbe vonni, hogy a mezőgazdasági szeszifőzdek fejlődésének lehetősége a törvényjavaslatban meg van adva. És senki sem tagadhatja azt, hogy éppen azon vidékekre kívánja a mezőgazdasági szeszifőzdek szeszifőzdek a törvény, amelyek helyzetükkel és minőségükkel fogva arra vannak alkalmasak, hogy a végül harmadszor garanciák vannak benne abban a tekintetben is, hogy az ipari szeszifőzdek az adott körben fennmaradhat és prosperálhat. Azt semmielőre törvényes intézkedéssel elérni nem lehet, hogy akinek vagy semmi pénze nincs, vagy igen kis birtoka van, szeszifőzdek létesíteni tudjon. Ilyen törvényt, amely az egészen kicsi birtokos is abba a helyzetbe hozhatná, hogy szövetkezés nélkül szeszifőzdek állítson, — mert szövetkezéssel ez is tud — ilyen törvényt alkotni nem lehet.

Polányi Géza: De igen! Hát a kis üstökön való fűzés! (Derűtség.)

Lukács László pénzügyminiszter: A kis üstök a visszaélések miatt megszüntetendők voltak és igen kevés közgazdasági haszonnal is járt az egész dolog. (Zaj. Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.)

Ennélfogva igenis lehet a kisbirtokosnak is mezőgazdasági szeszifőzdek létesíteni, de vannak bizonyos határok, amelyekben alul nem prosperálhat egy mezőgazdasági szeszifőzdek.

Végül ki kérdezi Komjáthy, vajon nem lesz-e ebből a kontingens-kérdésből egy új regále, amelyet majd annak idején az állam nagy költséggel kénytelen lesz megváltani.

Nem lesz, nem lesz pedig azért, mert a kontingensnek egészen más jogi természete van, mint aminő a kisebb királyi haszonvételeknek volt, melyek közé a szeszifőzdek is tartozik. Átánlja a törvényjavaslat elfogadásra. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Elnök: az idő előrehaladott volta miatt a tárgyalás folytatását holnapra halasztja.

(Törvényjavaslatok. Jelentések.)

Darányi Ignác földmívelési miniszter: Van szerencsém a t. Háznak bemutatni két törvényjavaslatot; az egyik szól az termelők és dohánykertészek közti jogviszonyok szabályozásáról; a másik törvényjavaslat szól erdőmunkásokról. Kérem a t. Házat, hogy ezen törvényjavaslatokat kinyomatni, azokat tárgyalás végett a földmívelési bizottsághoz utasítani sziveskedjék. (Helyeslés.)

Sily Pongrác bemutatja az állatorvosok államosítására vonatkozó törvényjavaslatról szóló földmívelési bizottsági jelentést.

Belcsák Béni az ugyanerről szóló közigazgatási bizottsági jelentést.

Elnök: Az ülést bezárja. Az ülés délután 2 órakor végződik.

BELFÖLD.

A kvóta-küldöttségek. A magyar kvóta-küldöttség pénteken délután hat órákor tartja első ülését. A küldöttség még ebben az ülésben, azonnal megalkalulása után a tárgy érdemébe fog bocsátkozni s meg fog alapodni arra az álláspontra nézve, amelyet az osztrák küldöttséggel szemben elfoglalni szándékozik. Az osztrák küldöttség előreláthatólag a jövő hét elején Budapestre érkezik s a két küldöttség nyomban érintkezésbe lép egymással.

Az osztrák kvóta-küldöttség mai ülésén, mint Bécsből jelentik, több indítvány történt és pedig a csehek részéről azt indítványozták, hogy új tárgyalások történjenek Magyarországgal oly módon, hogy a kvóta-arány a lakosság száma szerint állapíttassék meg. Egy másik, szintén cseh részről benyújtott indítványt azt javasolta, hogy a kvóta-arány 65—35 arányban állapíttassék meg. A kvóta-ügy halogatására szolgáló összes indítványokat a küldöttség cseh tagjai támogatták. A kvóta-küldöttség végre abban állapodott meg, hogy az utolsó kvóta-arányt megtartja.

A magyar delegáció korelnöke. Mint már jelentettük, a magyar delegáció holnap, pénteken délután 5 órakor tartja meg alakuló ülését. Minthogy gróf Nákó Kálmán, aki eddig mint korelnök sok éven át szerepelt, holnap egyéb kötelezettségei miatt Bécsben van elfoglalva, más lesz a magyar delegáció korelnöke. Gróf Nákó Kálmán után, aki 1822-ben született, a legidősebb tagok: *Kuszevich* Szvetozár (szül. 1823.), báró *Bohus* Zsigmond (szül. 1825.), báró *Harkányi* Frigyes (szül. 1827.) és *Falk* Miksa (szül. 1823.) Korjegyző ezuttal is *Pap Géza* lesz.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómiai kongresszus huszonhetes bizottsága ma délelőtt tíz órakor gróf Szapáry Gyula elnöklésével a főrendiház tanácstermében ülést tartott.

Az elnök előterjesztette a hercegprímás és a kultuszminiszter átiratát, amelyhez csatolva van a püspöki kar munkálata, amelyet a püspöki karnak hármas bizottsága: *Schlauch* Lőrinc bíboros, *Horwicz* Károly báró és *Szemesvári* Pál püspökök készítettek el, akiknek arra is van megbízásuk, hogy szükség esetén a huszonhetes bizottság és a kultuszminisztérium kiküldöttséivel is tárgyaljanak. A huszonhetes bizottság az elnök indítványára, hosszabb vita után tizenkét tagú bizottság kiküldetését határozta el, hogy tárgyaljon a minisztérium és a püspöki kar kiküldöttséivel s erről jelentést tegyen a huszonhetes bizottságnak, amely a döntés jogát magának tartotta fenn. A tizenkéttagú bizottság tagjai: gróf *Apponyi* Albert, *Günther* Antal, dr. *Hortoványi* József, dr. *Hoványi* Gyula, *Molnár* János, *Pásztyi* Jenő, *Rajner* Lajos, *Rakovszky* István, gróf *Szapáry* Gyula, *Ugron* Gábor, *Varossy* Gyula és gróf *Zichy* Nándor.

Két törvényjavaslat. *Darányi* Ignác földmívelési miniszter ma két fontos törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé. Az egyik a *termelők és dohánykertészek közötti jogviszonyok* szabályozásával foglalkozik, a másik az *erdőmunkásokról* szól. Mindkét törvényjavaslat tehát a gazdasági munkások egy különleges részének, a dohánykertészeknek és munkaadóiknak, valamint az erdőmunkásoknak jogviszonyaival foglalkozik. Hogy a munkásokra nézve a miniszter külön javaslatot terjeszt elő, annak szükségét avval indokolja, hogy ámbár az 1898. évi II. t.-c. hatálya elvileg ezen jogviszonyokra is kiterjeszhető, mégis e munkások különleges viszonyai különleges intézkedéseket igényelnek. A két törvényjavaslatot a következőkben ismertetjük:

A *dohánykertészek* ügyének szabályozását az érdekeltek tényezői sürgetése tette szükségessé s a javaslat elkészítésével az a célja a miniszternek, hogy a termelő és dohánykertész érdekeit összhangba hozza, a jogos igényeket biztosítsa. A javaslat indoklása kifejti, hogy a dohánykertész fogalma alá csak az ugynevezett *részes kertészek* tartoznak, akik a beváltási ár bizonyos részét s e mellett egyéb javadalmazásokért szerződnék a dohánytermelésre. Általánosságban — így szól az indoklás — a javaslat az eddigi munkástörvények irányelvein épült fel, melyeknek helyességét az eddigi tapasztalatok igazolták. Nem szenved kétséget, hogy egyik-másik rendelkezés bizonyos anyagi érdeket érint, így például az, hogy ezentul tilos lesz a természetben kiszolgáltatót arukat tetszés szerinti arakban felszámítani a kertész terhére, egyeseknek bizonyos veszteséget jelent, de azt az eljárást, hogy az ilyen aruknak nem az átadás idejében való piaci árát vetik számításba, úgy sem lehetett jogosnak tekinteni.

A javaslat első intézkedése szerint a dohánykertészek éppennyolc munkásigazolvánnyal kell bírnia, mint minden mezőgazdasági munkásnak. Ez az igazolvány lehetővé teszi, hogy a termelő tájékoztatást nyerjen a szerződő kertész képességei felől s masszreszről a kertésznek módot ad arra, hogy ha mint kertész nem talál alkalmazást, mint gazdasági munkás nyerjen foglalkoztatást. A javaslatnak igen üdvözületes intézkedése az is, mely a szerződések megszüntetésével foglalkozik s azt mondja ki, hogy ha bármelyik szerződő fél a megszűnés időpontja előtt két

hónappal fel nem mondja a szerződést, az a vélelem, hogy a szerződést hallgatagon meghosszabbították. Ez a rendelkezés lehetővé teszi, hogy mindkét félnek elég ideje lesz arra, hogy saját érdekében megfelelőleg gondoskodjék önmagáról. A bérvizonyokat úgy rendezze a javaslat, hogy más megállapodás hiányában a legközelebbi községben szokások munkabért kell a munkaadónak fizetnie. Idegen munkákra nézve avval vet véget a vizsálykodásnak a javaslat, hogy a kertészt csak akkor szabad idegen munkától eltüntetni, ha maga a termelő biztosít neki megfelelő munkát. A szerződések megkötési módozataira nézve végre azt rendeli a törvényjavaslat, hogy ezek a szerződések is, úgy mint az aratási szerződések az előjárás előtt köthessenek.

Az *erdőgazdaságban* alkalmazott munkásokra vonatkozó javaslat rendelkezései lényegileg azonosak az 1899. évi XLI. törvényi rendelkezéseivel s külön törvénybe csak azért foglaltatnak, mert a gyakorlati életben a más törvényekre való hivatkozás sok nehézséget okoz az érdekelteknek.

A javaslat *munkás* alatt, az általánosan darab-szám stb. szerint fizetett mindama munkásokat érti, kik nem meghatározott napszámberért dolgoznak.

A székely-udvarhelyi mandátum. A képviselőház állandó igazoló bizottsága *Kubinyi* Árpád elnöklésével tartott mai ülésén vizsgálat alá vette *Ugron* János, Udvarhelymegye székely-udvarhelyi kerületében megválasztott képviselő megbízó levélét. Minthogy a megbízólevélül szolgáló választási jegyzőkönyv megfelel a törvény és házszabályok követeléseinek, a bizottság *Ugron* Jánost a szokások harmadik nap föntartásával igazolt képviselőnek jelentette ki.

Mangra Vazul ügye. Az aradi görög-keleti román egyházmegye zsinatjának f. hó 3-ikán tartott ülésén oly kijelentés tétetett, hogy *Mangra* Vazulnak egy függő ügyében a vallás- és közoktatásügyi minisztérium már határozott és határozata a kiadóba érkezett, de az egyháznak kiváló és magasrangú férfiak az expedálás felfüggesztését kérték. E kijelentés — mint értesülünk — nyilván téves információ alapol, mivel a közoktatásügyi minisztériumban ez ügy egyáltalán elintézve nincs, tehát az elintézés nem is juthatott a kiadónyvatába.

Az állatorvosok államosítása. A képviselőház földmívelési bizottsága *Bedő* Albert elnöklésével ma ülést tartott az állatorvosi közszolgálat államosításáról rendelkező törvényjavaslat 12-dik és 13-dik §-ai tárgyában. Ezeket a szakaszokat, mint tudva van, törölte a közigazgatási bizottság, mire a földmívelési bizottság jelen volt elődjára kijelentette, hogy a bizottságnak újabb megfontolás alá kell terjesztenie azt a kérdést, vajon hozzájárul-e a kérdéses szakaszok töröléséhez és ennek folyán ahhoz, hogy a két bizottság nevében azonos szöveg terjesztessék a Ház elé. A földmívelési bizottság mai ülésén, amelyen a kormány részéről *Darányi* miniszter volt jelen, egyértelműleg abban állapodott meg, hogy a kérdéses szakaszok föntartását hozza a Háznak javaslatba. E megállapodás folytán a Ház két bizottságának előadói az állatorvosi közszolgálat államosításáról rendelkező törvényjavaslatot külön-külön szövegben és külön-külön jelentések kíséretében terjesztették a mai ülés végén a képviselőház elé.

Ugron ügye.

Budapest, május 10.

A Házba jövőik ma azt várták, hogy az ülésben utójátéka fog leperdülni *Ugron* összeférhetlenségi ügyének. Ez azonban nem történt meg. Az összeférhetlenségi bizottság jelentését meg nélkül vették tudomásul.

Ellenben a folyosón tovább vibrált a tegnapi nap izgalma. Különösen, mikor kipattant, hogy újabb bejelentések érkeztek az elnökhöz *Ugron* Gábornak azokra az ügyleteire vonatkozólag, amelyeket az összeférhetlenségi bizottság ítéletében elmulasztott. Hamarosan elterjedt a híre, hogy nem is egy, de három bejelentést adtak ma be, amelyek a *talpák* szállítását és a *pokrócgyár* ügyét adják tudomására a Ház elnökének. A bejelentők: *Bak* Rafael budapesti magánhivatalnok, dr. *Tasnády* Antal szentesi ügyvéd és *Sebes* József szentesi földbirtokos. Az elnök ma még nem mutatta be a Háznak ezeket a bejelentéseket.

Bak Rafael bejelentése így szól:

Van szerencsém Nagyméltóságodnak *Ugron* Gábor országgyűlési képviselő ur összeférhetlenségi esetét bejelenteni. Nevezett képviselő ur egyrészt a magyar királyi kormány által támogatott *pokrócgyár*at létesít, másrészt a magyar királyi államvasúttal áll szerződéses viszonyban, amennyiben *talpákat* szállít, ami által a kormány-

nyal nyereséggel járó üzleti viszonyba jut, ami a képviselői állással összeférhetetlen. Kérve Nagyméltóságodat e bejelentést tudomásul venni s a képviselőház összeférhetetlenség bizottságához átadni, maradtam Nagyméltóságodnak Budapesten, 1900. május 9.

alázatos szolgálja

Bak Rafael magánhivatalnok,
V., Sétáló-utca 3., I., 6.

Ezekkel a bejelentésekkel az összeférhetetlenségi bizottság most már hamarosan végez, minthogy az iratokat mind beszerezte és át is tanulmányozta.

Legtöbbet azzal a hírrel foglalkozott a folyosó, hogy Ugron Gábor leteszi mandátumát. Ugron ezt a szándékát csakugyan bejelentette politikai barátainak, akik igyekeztek rábírni elhatározásának megmátására, de eddig eredménytelenül. Most, hogy újabb összeférhetetlenségi bejelentések történtek, valószínű, hogy lemondását, ha ragaszkodik is hozzá, el fogja halasztani ügyének a bizottság által való eldöntéséig. Alkalmassint igyekezni fog a bejelentésekben előadott ügyleteket a bizottság határozatának meghozatala előtt lebonyolítani s talán majd az ítélet után, amely így fölmentő lesz, mond le és új választásnak veti magát alá. Mások vélekedése szerint Ugron, ha leteszi mandátumát, hosszú időre a magánéletbe vonul vissza.

Ugron visszavonulási szándékáról és az ügyvel kapcsolatos egyéb dolgokról Polónyi Géza így nyilatkozott ma egy munkatársunk előtt:

— Sajnos, csakugyan a legkomolyabban foglalkozik Ugron Gábor azzal a gondolattal, hogy leteszi mandátumát és teljesen visszavonul a politikától. Igyekeztem lebeszélni róla, s többi barátaim is mindent el fognak követni arra, hogy eltérítsék ettől a szándékától, de eddig nem sikerült és nem tudom, hogy fog-e sikerülni. Hogy ez mennyire sajnálatos, azt nem kell mondanom. Az országunk nagy szüksége van arra, hogy Ugron bent üljön a Házban. Elkeseredését azonban értem. Ennek az oka nemcsak az összeférhetlenségi bizottság megatartása. Sokkal mélyebben kell az okot keresnünk. Mindnyájunkat mély keserűség fog el, mikor azt kell látnunk, hogy Bánffyakkal együtt járnak az Ugron ellen folytatott hajszájában a Kossuth-párt tagjai, akik megfélemlenek arról, hogy mi a végtelékig védelmeztük vezéréket, Kossuth Ferencet akkor, mikor Bánffyék belekeverték egy esdűgy bonyodalmába, hogy tönkretegyék. Hogy pártunk feloszlik és egy része belép a néppártba, ez a hír — amit tegnap egy estlapp bocsátott világra — egyszerűen neveltséges. A néppárt tagjait egyénileg becsülöm, de hogy utjaink a politikában találkozhattunk, arról még beszélni is komikus.

Bak Rafael nr a következő nyilatkozat közlésére kér fel bennünket:

A Magyarország megtámad, mert polgári jogomat gyakorolva, a képviselőház elnökének Ugron Gábor ismert összeférhetlenségi esetét bejelentettem. Aki a képviselőház elnökehez benyújtott bejelentésemet higgadt bírálat tárgyává teszi és nem a pártfanatizmus szemüvegén át nézi, bizonyára nitelt ad ama kijelentésemnek, hogy én sem Eötvös Károly ural, sem pártjával semmiféle összeköttetésben nem állok, sem nem álltam. „Eötvös-ék nem hajszoltak, tehát a „kopó szerepet”, mert polgári jogommal éltem, nem játszhattam.

KÜLFÖLD.

Monarkhiánk macedonai tervei. A londoni *Observer* nemrég furesa híreket bocsátott világra monarkhiánk állítólagos macedonai terveiről. A gonfi *L'Effort*, amely macedonai elleneségeinknek közlönye, most a következő megjegyzésekkel kíséri az *Observer*nek általunk már produkált híret:

Ausztria-Magyarország a török-orosz háború óta tényleg nagyban úzi propagandáját az albán lakosság körében. Titkos ügynökök járják be a félig vad vidékek egyes törzseit és ajándékkal és ígéretekkel parkodnak a törzsfőket megnyerni. Az Ausztria-Magyarország által támogatott hűterítők kevésbé foglalkoznak a keresztény tanok hirdetésével, mint inkább Ausztria-Magyarország mint keresztény hatalmasság propagálásával, amely idővel képes lesz megtalálni a monarkia törökveit hűségesen támogató albánokat. Ily módon szüntelenül folyik az ala-

pozási munka Ausztria-Magyarország hatalmának terjesztésére. Az albánokat erre a hódító célra training alá fogják. Arra tanítják őket, hogy Macedóniát aláassák, migmen Ausztria-Magyarország elérkezettnek látja az időt, hogy rendet csináljon. Az első kísérlet már meg is történt Úszkúben, nemcsakára még jelentősebb eseményeknek leszünk tanui. Ausztria-Magyarország ébren őrködik és figyel. Mi tudjuk, mint folyik ez a munka, de tudja meg az agra *Ferenc József* is, hogy nem lehet egy népek sorsával játszani, amelytől ugys elrabbolt már minden reményt a hosszú szolgálás. Ha minden együttes munka kárba veszett, nos akkor majd az egyes egyének lépnek az akció terére. S ez a harc rettentő lesz, s kérdés, ki fog általa többet veszteni.

A szép parénézist kiadtuk, mert jó ősmerni a fegyvereket, amelyekkel az ellenfél támad. Azt azonban mégis jó lesz ide írni, hogy ha monarkhiánknek egyáltalán vannak tervei Macedóniával, ugy azokat a terveket nem ágyuval, hanem termékeny vállalkozásokkal, vasutal, iparral és kereskedelemmel valósítja meg. Ez pedig csak javára válhatik egész Macedóniának.

A Balkán-félsziget fölösztása. A berlini találkozást, amely a béke ügyét szolgálta, most a háború piros transzparenssal iparkodnak megvilágítani. Egy budapesti estlapp már a Balkán-félszigetnek fölösztásáról beszél, még pedig a következő bécsi távirat formájában:

A berlini napok folyamán ismételtlen szóba kerültek a balkáni viszonyok, különös tekintettel arra, hogy az Egyesült Államok meg fogják szüntetni a török kormányval a diplomáciai összeköttetést. Olyan helyen, melynek jól beavatottságához kétség nem fér, azt állítja, hogy *Berlinben a balkáni status quo ellenére történtek megállapodások, amelyekhez Oroszország állítólag már hozzá is járult.* Biztosra veszik, hogy az orosz cár a legközelebbi időben Vilmos német császárral találkozni fog és aztán végleg megtörténnek a megállapodások, melyekről Olaszországnak is van tudomása, amelynek e tervek keresztülvitelében aktív szerep jutni.

A mi információink szerint ez a hír egyszerű kombináció.

A cseh obstrukció.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Bécs, május 10.

A reichsrath mai ülését 11 óra 20 perckor nyitotta meg az elnök.

A beérkezett irományok között van *Luernernek* és társainak egy sürgős indítványa, amely a kormányt felszólítja, hogy az osztrák államhitei érdekében, az ausztriai tartományok akadálytalan fejlődésének megóvása és a birodalom újabb megterhelésének elkerülése végett a magyar állampapiroknak az osztrák járadék alól való fölmentését semmi szín alatt se engedje meg; ott van továbbá *Verkauf* doktrának egy interpellációja, amelyben azt kérdezi a vasutügyi minisztertől, hajlandó-e megakadályozni, hogy a déli vasut osztalékot fizessen részvényeseinek, amig a társaság teljesen eleget nem tesz a forgalmi biztonság követelményeinek, amig nem rendezi a személyzet szolgálatát és fizetéseit és végül, hogy hajlandó-e a miniszter esetleg a vasutat zár alá venni.

A beérkezett irományok felolvasása után, a mi egy teljes órát veit igénybe, *Gregr* egy petíciának a gyorsirói jegyzőkönyvben való nyomását indítványozza.

Wohlmayer (keresztény-szociálista) hozzájárul az indítványhoz azzal a módosítással, hogy valamennyi ma benyújtott petíciót nyomassanak ki és mellékeljék a gyorsirói jegyzőkönyvhöz.

Herold a Ház általános derültsége közt kijelenti, hogy *Wohlmayernek* akar örömet szerezni és azért indítványozza, hogy *Wohlmayer* indítványa felett titkos ülésben szavazzanak és a titkos ülés elrendelése felett névszerinti szavazást kér. (Általános derültség.) Ha azonban a titkos ülés elrendelésére vonatkozó indítványa elutasítatnék, akkor nyilvános ülésen fogja indítványozni a névszerinti szavazást *Wohlmayer* indítványa felett. Majd azt kérdezi szónok az elnöktől, hogy ezt be kell-e írásban is terjeszteni.

Elnök: Mindenesetre *Blazek* lovag urnak adom át a szót.

Herold: De hiszen én még nem is vagyok készen. (Élénk derültség.)

Elnök: válaszolni akar, de *Wohlmayer* visszavonja indítványát, azzal a megokolással, hogy nem akarja előmozdítani az obstrukciót. Ezáltal *Herold* indítványai tárgytalanokká válván, a Ház névszerinti szavaz *Gregrnek* az egyik petíció kinyomtatására vonatkozó indítványa fölött. Ezt az indítványt elvetették.

Formanek hasonló indítványt tesz. Minthogy ennél a szavazásnál a névsor felolvasására csak 89 képviselő jelentkezett,

Zaock alelnök kijelentette, hogy a ház határozathatározat elberekasztotta az ülést. Ez az elnök kijelentés nagy megbotránkozást szült a baloldalon. Sok képviselő odarohan az elnökhöz és vitakozik vele.

Zaock otthagya székét és kimegy a teremből.

Bielohlavek: Hiszen a csehek már távoznak. Minek mennek már?

Bzernovsky (*Bielohlavek* felé): *Hozzatok a boldonknak kénszszerrubonyt!*

Az elnök berekeszti az ülést s kihirdeti, hogy a legközelebbi ülés napirendjét írásban fogja tudatni. A legközelebbi ülés május 17-én lesz.

Bécs, május 10.

A német baloldal elnökei ma délelőtti konferenciát tartottak, melyről a következő kommunikét adták ki:

A konferencia valamennyi baloldali párt hozzájárulásával elhatározta, hogy a kormány nyelvtörvényjavaslatát beható vizsgálat és véleményezés alá veszi s e célból az egyezkedő konferencia tagjaival egészíti ki magát. Ennek a tágabb körű konferenciának legközelebbi ülése valószínűleg a jövő hét elején lesz.

Bécs, május 10.

Az ifju-csehek klubja vasárnapra ülésre van egybe hívva. A békítési kísérletek még mindig folynak és a mai tárgyalások eredménye az, hogy némi remény van már a csehek obstrukciójának megszüntésére.

Ma gróf *Pálffy*, a feudális nagybirtokosság elnöke a baloldali pártok főnökei konferenciája elé konkrét indítványt terjesztett, amely azt mondja, hogy az összes pártok mondjanak le a nyelvtörvényjavaslatok első olvasásáról és járuljanak hozzá egy nyelvtörvényjavaslat bizottság megválasztásához, melynek tanácskozásaira határidő tűzethék ki s ezen tárgyalások ideje alatt minden fontosabb kormány-javaslat tárgyalása szüntelen. E feltételek alatt a jobboldal oda fog hatni, hogy a csehek legalább egyelőre visszatartsa az obstrukciótól. A baloldali klubfőnökök ez indítványt ma reggel vették tárgyalás alá s azt határozták, hogy *Funke* és *Bernreiter* képviselők értesítik *Jaworski* lovaot, hogy ez indítványban nem látják a cseh obstrukció leküzdésére vonatkozó őszinte igyekezetét s az indítványt elutasították.

Bécs, május 10.

Az az akció, melyet dr. *Kathrein* a részből kezdett, hogy a csehek az obstrukció abanahagyására bírják, ma is csak a puhatólázások és fesztelen beszélgetések keretében mozgott. Az akciót most meg fogják szakítani.

Bécs, május 10.

Az egyetemen ma még nagyobb mértékben ismétlődött a diákzavargás, ugy hogy erős rendőrcsapatnak kellett közbe lépnie.

A rektor maga elé idézte a jelvényeket viselő diákegyesületek képviselőit és kijelentette előttük az egyetemi tanács nevében, hogy általában megtiltja a jelvények viselését, ha az egyesületek képviselői nem vállalnak felelősséget tagtársaik magaviseletéért. A rektor 24 órai gondolkodási időt adott az egyesületeknek.

A háború.

Budapest, május 10.

Az angolok sikeres előnyomulásának legbiztosabb jele az, hogy az oranje kormány székelyt — miután előbb *Blomfontein*ből Kronstadtba tették át, most onnan *Heilbronn*ba helyezték, husz kilométernyire a transvaali határtól. *Heilbronn* különben egyébiránt egy mindössze 700 lakosból álló falucska, amelynek néhány utcája s egy pár boltja van. A bloemfontein-kronstaad-pretoriai vasutvonallal egy 12—15 kilométernyi szárvasut köti össze. A boerok mindenütt visszavonulnak a tulnyomó számú elleneség elől, amely már a *Zand-folyón* is átkelt, a boeroknak ezen az utolsó védelmi vonalán.

Mai távirataink a következők:

(Az angolok előnyomulása.)

London, május 10.

A *Daily Mail* tegnapi kelettel táviratot kapott *Laureneo-Marquezból*, amely szerint ott jó forrásból az a hír terjedt el, hogy Oranje szabadállam kormányja már áttette székhelyét *Heilbronn*ba.

A *Morningpost*nak jelentik *Lady Smith*ből tegnapi kelettel: *Buller* tábornok május elején proklamációt bocsátott ki, amelyben kihirdeti, hogy azok a natáli lakosok, akik az ellenségétől most elpártolnak, barátságos fogadtatásra találnak s mindazoknak az érdekeit, akik önként jelentkeznek a polgári hatóságoknál, meg fogják védeni, mert ezek enyhébb bánásmódot érdemelnek, mint

azok, akik még ez után a fölhívás után is harcolnak az angolok ellen.

London, május 10.

A Reuter-ügynökség jelenti Velgelegenből: Az angol csapatok ideérkeztek a nélkül, hogy ellentállásra bukkantak volna. Az ellenség a folyó északi részén ágyukat állított fel, de azután visszavonult.

Ugyanennek az ügynökségnek jelentik Tabanehából:

A boerok a nemrég itt koncentrált haderőnek a főhadiszállását Gloocolamba tették át és erős hadállásokat foglaltak el a Mequatling-szoros mellett. Rundle és Brabant tábornokok több stratégiai pontot szálltak meg, amelyek a vinburg-ladybrandi utól délre lévő területet dominálják.

London, május 10.

Lord Roberts jelenti Velgelegenből tegnap esti kelettel: Tucker és Pole-Carew hadosztályai, Hamilton hadoszlopa, a nehéz hajó- és helyőrségi ágyúk és négy lovasdandár ma idevonult. Az ellenség megszállva tartja a Zand-folyó tulsó partját. Haderőjét holnap fogjuk meghatározni. Remélem, hogy azután kieroszakolhatom az átkelést.

London, május 10.

Lord Roberts jelenti egy ma reggel földadott táviratban: *Atkeltünk a Zand folyón.* Az ellenség még erős hadállásban van, de lassankint visszahozhatjuk.

London, május 10.

A Reuter-ügynökség jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: Egy hivatalos hirdmény azt mondja: Az angolok vasárnap bevették Fourteenstreamst. A város bombázása olyan heves volt, hogy a szövetséges csapatok kénytelenek voltak visszavonulni. A visszavonulás szép rendben ment végbe.

Krüger elnök egy polgárnőtől táviratot kapott, amelyben azt kérdezi tőle, nem érkezett-e el az idő egy *asszony-hadtest alakítására*. Ő hajlandó az „asszony-önkéntesek” csapatával fegyvert fogni, hogy a haza függetlenségét megvédi.

Mafekingnél a boerok 32 lovat ejtettek zsákmánnyul.

London, május 10.

Lord Robertsnek egy e hó 10-én délután egy óraker feladott zandriveri távirata jelenti, hogy az ellenség teljesen visszavonulóban van. Az ellenség 20 mérföld hosszú hadállást tartott megszállva, míg az angolok hadállása szükségképpen hosszabb volt. Lord Roberts reméli, hogy az angolok vesztesége nem nagy. Az ellenséget lovasság és tüzérség üldözi három különböző uton.

(Vegyes hírek.)

Brüsszel, május 10.

Az idegen hatalmak konzulai ma arról értesítették Krüger, hogy a nagyhatalmak őt és az összes polgárokat minden vagyonukkal felelőssé teszik az aranybányák elpusztításáért és megromlásáért.

Köln, május 10.

A Köln. Ztg.-nak táviratozzák Pretóriából: A boerok hadvezetőségében annyiban változás állott be, hogy Botha főhadparancsnok főhadsegédjének ezentúl nagyobb befolyást engednek a tervek kidolgozására és kivételére. Botha kijelentette a kormánynak, hogy lemond állásáról, ha a kormány elrendeli az aranybányáknak és Johannesburgnak elpusztítását, mert ellenséges hadseregek ellen, nem pedig magánvagyon ellen folytat háborút. Krüger arról biztosította Bothát, hogy nem szándékozik a bányák és Johannesburg elpusztítását elrendelni.

Pretória, május 10.

A Volksraad ma olyan határozati javaslatokat fogadott el, amelyekben sajnálkozását fejezi ki a felől, hogy Anglia nem fogadta el az eléje terjesztett javaslatokat és hogy Salisbury távirata a tényállást helytelenül tüntette föl. A Volksraad közönetesen mond a hatalmaknak támogatásukért és rokonszenvéért, tiltakozik a genfi egyezmény megszegése ellen és végül fölhatalmazza a kormányt, hogy a szükséghez és a körülményekhez képest határozzon.

Lourenço-Marquez, május 10.

Az idevaló vármhatóságok nem akarják megvámolni a Transvaalba szánt gabonát, húst és ruházati cikkeket, mert ezeket a dolgokat hadi csempészárnyak tekintik.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 15-én új előfizetés és nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK.

A nem előkelő pályázó.

Ez a címet ezennel díjmentesen Verescsagin festő urnak adományozzuk. Teszszük pedig ezt azért — hogy tősznyelven szóljunk — mert a nevezett művész igen különös módon pályázik a nagy, 200.000 koronás Nobel-díjra. A festő pénzt óhajt, s ezért nem nagyon válogatja meg eszközeit. Például legutóbb sorban lepiszkolta pályázó társait, s végül napnál világosabban bebizonyította, hogy a díjra egyedül ő érdemes. Ez még nem volna ok arra, hogy hosszabban foglalkozzunk az ügygyel. Ami érdekes a dologban — mert ez csupán nem ural dolog — az a Verescsagin érvelése. Kezdjük az elején. A díj azé, aki a legtöbbet tett az általános béke, az állandó hadseregek csökkentése és a döntő bíróságok behozatala érdekében. Pályázik első sorban Dunant, egy szegény öreg svájci ember, aki a Vöröskereszt egyeletet megalapította. Verescsagin erre azt mondja, hogy nem érdemli meg a díjat. Miért? Mert a vöröskereszt nem a béke érdekében működik, hanem — a háborúban. Humánus intézményeivel elviselhetőbb teszi a háborút s így műve tulajdonképpen homlokegyenest ellenkezik a béke gondolatával.

Nem áttalom bevallani, úgy érzem, hogy ez igaz. És itt az orosz festő pénzvágtyból ugyan, de egy igen nagy és szép kérdést vetett föl. Ki nagyobb emberbarát: az-e, akinek a gondosságából nem marad ápolatlan sebesült a csatatéren, vagy az-e, aki egy réműletes robbanóanyagot talált fel? Okoskodjunk kissé. A Dunant humanizmusa közelebb van hozzánk, mint például Nobel Alfrédé, a dinamit feltalálójáé, aki végrendeletében ezt a béke-díjat megalapította. Dunant apostola Jézus tanításainak a szeretetről és a könyörületességről. Nobel egy vakmerő vegyész, akinek háromszor a levegőbe repült a gyára, míg negyedszerre feltalálta a dinamitot. Dunant begyógyítja azokat a sebeket, amelyeket a Nobel dinamitja üt. Dunant apót jól esik nézni, amikor működik, Nobel Alfrédét nem. Dunant kezét felgyógyult katonák csókolják, a Nobel siremléke véres koponyákból és szétzúzott embercsontokból épül.

És mégis Nobel tett nagyobb jót az emberiséggel — talán éppen úgy pénzvágtyból, mint ahogy most Verescsagin érvel. És csak ez von le az ő emberi értékéből valamit. Mert ha öntudatosan tette volna, azok közé a merészek közé bátorodnék állani e sorok írója, akik őt nagy, igen nagy emberbarátoknak tartják. A dinamit egy lépés valami olyan öldöklő anyag felé, amelyből egy csipetnyi százakat, ezeket öl meg. Egy angol regényíró, Wells képzelt el ilyen anyagot, mikor leírta, hogy a Mars lakói hogy pusztítják el a Föld népét. Egy ilyen anyag örökre lehetetlenné teszi a háborút. Nagy sakkjátékká változtatja, amelynél nem ütök ki, s nem veszik el a királyt, hanem amelyik látja, hogy gyöngébb a másiknál, feladja a partit.

Perverz dolog ez, s nem ellenőrizhető. Nagyon nagy baj volna, ha ily szempontok vezetnék a nagy békedíj kiadói. Az embereknek az kell, amit a szemükkel látnak. Galileit kivégezték és Wagner Richardot csak most kezdik igazán megbecsülni. Pedig Galileinek már a maga korában is igaza volt, s Wagner sem nőtt azóta, hogy meghalt.

Mellékesen megjegyezve azonban mindez nem változtat azon, hogy az okos Verescsagin nem előkelő pályázó.

— A trónörökös házassága. A Magyar Távirati Iroda illetékes helyről fölhatalmazást kapott annak a kijelentésére, hogy egy berlini lapnak Ferenc Ferdinánd főherceg házasságáról és ezzel kapcsolatosan a trónörökösre vonatkozó kombinációkról szóló híresztelése teljesen alaptalan önkényes kóhalmán.

— Családi ünnep József főhercegnél. Klotild főhercegné asszony, József főherceg legfiatalabb leánya tegnap lett tizenhat esztendő. Ezt a születésnapot tegnap ünnepelte meg a család Fiumében. Az ünnepnapra megérkezett egy heti távollét után a sógora, Fülöp orléansi herceg is. A város sem feledkezett meg főhercegné asszonyának születésnapjáról. A népkerben levő kápolnában ünnepi misét tartottak, melyen a Klotild-gyermekekkel összes növendékei megjelentek tanítóikkal együtt. Az igazgatóasszony gróf Wickenburg István miniszteri osztálytanácsos és Donáth Imre tanfelügyelő képviselték. A szent misét dr. Jäck Márton felsőbb leányiskolai hitoktató tanár vezegye.

— Salzburg új érseke. Salzburgból táviratozzák, hogy ma volt az érsekválasztás. Katschaler János Keresztély fölszentelt püspököt választották meg érsekké. Katschaler hatvannyo éves s arról nevezetes, hogy az ecclesia militansnak egyik legkiválóbb bajnoka.

— Vilmos oszár és Umberto. Rómából táviratozzák, hogy Vilmos császár nagyon megleghangu táviratot küldött Umberto királynak, melyben megköszöni, hogy a nápolyi herceget elküldte a berlini ünnepélyre. Ez — ugymond a német császár — újabb megerősítése annak a köteleknek, mely a savoyai és a Hohenzollern házat összeköti. Végül szívélyes hangon emlékezik meg arról a kedvező benyomásról, melyet a nápolyi herceg nagy műveltségével és komoly föllépésével keltett.

— Merénylet a román kultuszminiszter ellen. Bukarestből táviratozzák: Egy Constantiniu nevű tanító, aki egy pör következtében állását elvesztette, ma dr. Istrute közkutatásügyi miniszternél kihallgatáson volt. Miután néhány izgatott szót intézett a miniszterhez, revolvert rántott elő zsebéből. A szolgák lefogyerették a merénylőt és átadták a rendőrségnek. Az első kihallgatáson kijelentette Constantiniu, hogy a miniszter jelenlétében öngyilkosságot akart elkövetni. A megindított vizsgálatnak kell kiderítenie, hogy tervezett merényletről vagy csak öngyilkossági kísérletről van szó.

— Nász a cár családjában. Pétervári hírek szerint az orosz cár megengedte Mihajlovics György nagyhercegnek, hogy a jövő vasárnap házasságra lépjen Maria görög hercegnővel.

— Cronjenek titkai. Az angol lapok pompásan mulatnak. Ami náluk nem bevett szokás — napról-napra tréfálnak valakinek a rovására. Ez a valaki pedig nem más, mint a Szent Ilona szigetén szülő Cronje boer tábornok felesége. Ez a szerencsétlen, hősiess asszony mindenüvé elkísérte férjét. A legveszélyesebb csatákban is állandóan mellette volt, az ő sátorában lakott. Pedig nem tűzről pattant ifju menyecske, hanem őszhajú matrona. Amikor Paardebergnél Cronje kénytelen volt magát megadni, vele együtt elfogták és elvitték a feleségét is. Amikor pedig egy angol vezérkari tiszt szemlét tartott a táborban maradt tárgyak felett, Cronje sátorában megtalálta Cronjené — füzőjét és parókáját. Egy szegényes, öreg füzőt, amin egy kis cédula függött, a füző árával:

3 fr. 45

Körülbelül egy forint hetven krajcárba került tehát. És ezen mulatnak az angolok, akik pedig oly érzékenyek szoktak lenni, amikor francia karrikaturisták az ő királynőjük kissé masszív formáin csillogtatják tehetségüket...

— Egy főispán jubileuma. Esztergomból táviratozzák, hogy Esztergom megye törvényhatósága ma ünnepelte nagy ténynyel Kruplanicz Kálmán főispán közszolgálatának felszázados jubileumát. Rendkívüli közgyűlésen leplezték le az ünnepelt aróképet, mire Boldizsár József érseki helynök hatásos beszéd, ben üdvözölte a jubiláns, végül Szabó Mihály főispán remek beszéddel emlékezett meg a főispán felszázados működéséről. A közgyűlés után 36 egyesület tiszteletgel a főispánnál, mire 250 terítékű bankett következett, melyen a főispán és a megye előkelőségei vettek részt.

— Az utazó vezérkar. Bécsből jelentik, hogy ma reggel a déli vasút különvonatával ötven vezérkari tiszt báró Beck tábornag, vezérkari főnök vezetésével vezérkari utra indult. A tisztek Sopronon át Kaposvárra utaznak s onnan Bácsba, Belovarra és Zágrábba mennek.

— A Vezuv kitörése. Nápolyból táviratozzák, hogy a Vezuv kibörgása szünetében van s a lakosság megnyugodott. A hegvi vasut forgalmát a jövő héten újra megkezdik.

— **Monkácay-rekviem.** A nemzet nagy halottjának lelkiüdvéért ma délelőtt tartották meg a gyászmisét a terézvárosi plébánia-templomban. Komor gyászpompával ékesítették a templomot; a szentély elé állították a ravatalt, melyet négy sor gyertya övezett, sarkain pedig kandelaberek égtek. A dísziséget az egyetemi ifjak alkották. A fekete posztóval bevont első padsonban ült *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter, *Zsilinszky Mihály* államtitkár, *Márkus József* főpolgármester, *Molnár Viktor* miniszteri tanácsos, dr. *Várady Árpád* apát és dr. *K. Lippich Elek* miniszteri osztálytanácsosok. Teljes számban voltak együtt a gyászoló család tagjai: úv. *Munkácay Mihályné*, *Zsilinszky Mihályné*, *Munkácay Emil*, *Brasseur Alexis*, *Munkácayék* francia rokona, *Dinner Gusztáv* egyetemi tanár s a Reök, Koós és Hoffmann-családok tagjai. A gyászistentiszteleten *Stieber Vince* terézvárosi apátplébános celebrált *Pápay Ferenc*, dr. *Zelliger Vilmos*, dr. *Kovács Kálmán* és *Angyal Kálmán* káplánok segítségével. Miso alatt a templomi ének és zenekar *Kossovits László* karnagy rekviemét adta elő a szerző vezényletével. A magánzólamokat *Bartoluzzi Alajos*, *Szabó Imre* és *Juhász Ferenc* énekelték.

Munkácay Mihály özvegye *Wlassics Gyula* közoktatásügyi minisztert értesítette, hogy a magyar nemzetnek ajándékozza azt a nagy vázlat-képet, melyet az elhunyt mester az *Ecce homo*hoz készített. A vázlat 4 négyzetméternyi nagyságu, jelenleg Düsseldorfban őrzik. *Munkácyné* megbízásából ma az özvegy rokona, *Brasseur luxembourgi* ügyvéd levelében közölte az ajándékozást a közoktatásügyi miniszterrel és egyben felkérte, hogy a képek Budapestre való szállításáról minél előbb gondoskodják. A nagybecsű ajándékot a szépművészeti múzeumban helyezik el.

Munkácay Mihály jelképes ravatalát a Városligeti Műcsarnok előtt még három napig tekintheti meg a közönség. *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy a ravatal még vasárnapig ott maradjon. Esténként a kandelabereket fölgyújtják és a művészi alkotást, valamint a műcsarnok gyászpompával ékesített főhomlokzatát villamos reflektorral világítják meg. A jövő héten a ravatalt lebontják és a klasszikus római szarkofagot, melyet *Strobl Alajos* és *Fadrus János* mintáztak, az epreskeri művésztelepre szállítják.

— **Pápai fogadtatás.** A magyar zarándoklat főrendezőjét *König Gusztávot* a pápa azzal tüntette ki, hogy Rampolla bíboros által magához hívatta és május 6-án déli 12 órakor félóráig tartó magánkihallgatáson fogadta. A pápa elismerését jelezte ki működéseiért, átvette tőle a rendező bizottság nevében átnyújtott Péterfillért és megbizta, hogy Vaszary bíbornok hercegrímásnak vigye meg üdvözlését.

— **Az új egyetem.** A központi egyetem díszes, új palotáját vasárnap, május 13-án — a tudomány-egyetem alapításának az évfordulóján — avatják föl ünnepélyesen. A palota már teljesen készen van, a régi épület és az új palota történetét ez a két marványtábla mondja el:

I.

Isten dicsőségére, A haza javára, A tudomány szolgálatára, Alapította ezt az egyetemet 1635-ben Nagy-Szombatban Pázmány Péter, Újjászervezte és 1777-ben a budai királyi váralkaba helyezte át Mária Terézia, 1784-ben Pestre telepítette II. József.

II.

Ujjonnan épült Ő Csász. és Ap. kir. Felsége, I. Ferenc József uralkodása alatt, Széll Kálmán miniszterelnöksége, Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztersége idejében, Ponorai Theorenok Emil rektorága évében, néhai Weber Antal s Herzsegh Zsigmond és Baumgarten Sándor építészek tervei szerint 1900-ban.

Az ünnepélyes fölavatáson a király nem vesz részt, hanem itt tartózkodása alatt megtekinti az egyetem palotáját. A felavatás ünnepe rendkívül fényes lesz. Részt vesznek benne a kormány tagjai és a főméltóságok, ott lesznek azokonkívül az egyetem összes tanárai és az ifjuság testületileg. Az egyetemi pedellusok és a szolgák most készült új, Mária Terézia korabeli díszruhájukban sorfalat fognak állni. Az ünnepéseket hálaadó istentisztelet előzi meg, amely délelőtt 10 órakor lesz az egyetemi templomban. Az ünnepélyes közgyűlés, melynek keretében a felavatás történi, tízenegy órakor lesz az új palota dísztermében, melyet ez alkalomra délszaki növényekkel díszítettek. A bejáratról balra, a falban levő bemélyedésben, díszemelvényre ő felsége mellszobrát helyezik el. Az ünnepélyes közgyűlésen Ponorai Theorenok Emil rektor emlékbeszéd keretében elmondja az egyetem történetét, melynek érdekességét emeli az a rendkívül sok ismeretlen adat, amelyre a tudós rektor kutatásai közben akadt. A rektor beszéde után dr. *Frölich Izidor* bölcsészeti kar, dékán

beterjeszti az egyetem pályázatai bíráló-bizottságának jelentését, végül pedig kiosztják a pályadíjakat.

— **Gyógyszereszek a miniszterelnöknél.** A belügyminisztérium két év előtt kimondta, hogy a gyógyszerári jogért folyamodók egészségi bizonyítványt tartoznak a kérvénylőkhöz csatolni, de ezt az okiratot ott kötelesek beszerezni, a hová a patikát kéri. Minden egyéb hatósági orvosi bizonyítvány értéktelen. Például ha valamelyik pozsonyi gyógyszereszség Brassóban hajait patikát nyitni, akkor köteles magát Brassóban megvizsgáltatni, mert a körrendelet értelmében a pozsonyi hatósági orvosok bizonyítványa ez esetben mit sem ér. Ez ellen a rendelkezés ellen nyújtókat be kérésüket az ország gyógyszereszségéről, akinek küldöttségét dr. *Papp Samu* országgyűlési képviselő vezette *Szél Kálmán* belügyminiszter elé. A küldöttség szószólójának *Ráth Lászlónak* beszédére a belügyminiszter jóakarólag válaszolt. Magam is belátom — ugymond — hogy a gyógyszereszségdeknek igen sokat kell küzködniük míg patikát szereshetnek. Méltánylom kérésüket és rajta leszek, hogy helyzetük javítását előmozdítsam. A küldöttséget megnyugtatta a miniszterelnök válasza, amelyet zajos éljenzéssel fogadtak.

— **Czecc tábornok újra egészséges.** A szabadságharc egy katonája, *Czecc János* tábornok Amerikában élt mindez ideig. Most azonban hazajött. A miniszterelnök olyan summát biztosított nyugdíjkiépen számára, amiből gond nélkül élheti le életét idehaza is. Hazautazása elé azonban a legutóbbi időben az az akadály görődött, hogy egy időre megvakult. Valami nem igen gonosz természetű hályog ereszkedett a szeméire s várnia kellett, amíg leoperálják róla. Az operáció megtörtént s most már semmi akadály sincs annak, hogy hazajöjjen az öreg katona. Ő maga írta ezt meg a kolozsvári ereklye-múzeum igazgató órének ebben a levélben:

Tekintetes

Kuszkó István urnak,

az Orsz. Tört. Ereklye-Múzeum igazgató órének
Kolozsvárt.

Tisztelt Barátom és Honfitársam!

Folyó évi február 28-ról kelt becses levelére csak ma válaszolhatok, mert csak ma vagyok abban a boldog helyzetben, hogy azt el is olvashatom.

Március 8-án Lagleyze dr. egyetemi tanár szememen operációt végzett és szerencsésen levette a hályogot bal szememről.

Köszönöm Önnek s összes jóakaró honfitársaimnak mindazt, a mit értem tettek és még tenni kívánnak.

Most, hogy újra látok és újra élek, meg csak egy vágyam, egy ambícióm van: szülőim sírját felkeresni és szeretett magyar hazámmal a szabad és nemes Argentínát előszóval megismerletni, hogy a szabadság és béke eme két klasszikus földje oly testvérekké váljanak, oly szoros összeköttetésbe lépjenek, mint Olaszország és gyermekeim hazája, a Republica Argentina.

Legközelebb beküldendém családi arcképeket.

Hazafias és baráti szeretettel.

Buenos-Aires, 1900. április 10.

híve és barátja
Czetz János
tábornok.

A Múzeum már azzal foglalkozik, hogy hogyan fogadja minél ünnepélyesebben a nagy idők agg részeseit.

— **Felidrabolt gyermek.** A bécsi ötdik kerületi rendőrkapitányság névtelen levelet kapott, amelyben el volt mondva, hogy *Ott József* sopronmegyei születésű lapkírdóró és felesége egyik öt éves gyermeküket, aki még házaságuk előtt született, halálra kímálták és utóbb testét felidrabolva a kemenőben hamuvá égették. A rendőrség a házaspárt letartóztatta. Ott bevallotta, hogy a gyermek holttestét elégette, de azzal védekezett, hogy a gyermek hátán egy kelés volt, amelyet ő operált, s ennek következtében a gyermek meghalt. Azért égette hát el a holttestet, mert attól tartott, hogy az operáció miatt meggyűllik a baba a törvénnyel. Otték hét éves kis lánya vallja, hogy éjjel látta, amint apja az ő testvérkéjét egy késsel halálra szurkálta. A följelentést a házbeliek tették, akiknek az ötéves szerencsétlen gyermek eltűnése fölűnt. Kérdezték is *Ott Józsefet*, hogy hol a kis fiu, de ő azt felelte, hogy kórházban van. Az asszony azt vallja, hogy semmi tudomása sem volt a férje iszonyu cselekedetéről.

— **A budapesti-egri tavbeszélő.** Ma adták át a Budapest és Eger közötti tavbeszélő hálózatot a közforgalomnak. Ennél fogva a mai naptól kezdve Egerből Budapesttel és a Budapesttel tavbeszélő összeköttetésben levő összes beföldi városokkal lehet beszélni s viszont. A beszélgetési díj közönséges beszélgetéssel 3 parig 2 korona, sürgős beszélgetésnél pedig 6 korona.

— **A Petőfi-társaság e hó 13-án** (vasárnap) délelőtt 10 órakor a Magyar Tudományos Akadémia első emeleti termében felolvásó ülést tart. Tárgek: *Munkácay Mihály* művészete, *Szana Tamás* rendes tagtól. 2. Budapest (kötlemény) *Erdélyi Zoltán* vendégtől, felolvassa *Somló Sándor* rendes tag. 3. Költemények *Fülöp Áron* vendégtől, felolvassa *Jakab Ödön* rendes tag. 4. II. Sylvester pápa regényes élete. Irta és felolvassa dr. *Hatala Péter* rendes tag. 5. Folyó ügyek.

— **Öngyilkos ügyvéd.** Pozsonyban ma öngyilkos lett a város egyik legkitűnőbb ügyvéde, a város főügyésze, dr. *Mayer János*. Reggel hat órakor kiment a temetőbe és agyonlőtte magát. Családja észrevette, hogy nincs normális állapotban s rögtön sejtették, hogy gyász készül számukra. A rendőrséghez szaladtak segítségért, de már késő volt minden. Mire rátaláltak, meghalt. Folytonosan nagy idegességéről panaszkodott s bizonyára ez az oka korai halálának is. Csak negyvenkét esztendő volt.

— **Országos tolvajszövetség.** Czeeglédén a csendőrség egy nagy lopás tettesét fogta el a napokban. Vallomása szerint egy országos tolvajszövetségnek volt a tagja, amely szövetségnek számos tagja is orszádjára szerepel a vidéki nagyobb városokban. A szövetség szíleit elnyultak Ipolyságig. A csendőrök, akik a nyomozást teljesítették, a vallomás alapján megjelentek Ipolyságon is és ott *Fábry János vármegyei hajdu feleségét letartóztatták*. A házkutatásnál a lakás padlójában és mennyezetében sok ékszert, arany- és ezüstérmét találtak elrejtve. *Fábryné* beismerő a szervezősége. A házkutatás alatt a tolvajszövetség két tagja jött meg váratlanul. A csendőrök láttára futásnak eredtek, de elfogták őket.

— **Pestvármegye áprilisában.** Pestmegye közgazgatási bizottsága ma délelőtt ülést tartott, *Benczky Ferenc* főispán elnöksége alatt. *Bérczy László* pénzügyigazgató bejelentette, hogy az elmúlt hónapban, egyenes adókból befolyt 178,469 korona, míg tavaly áprilisban 255,327 korona, s így az idén 76,858 korona csökkenés mutatkozik. — *Tóth József* pestmegyei kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy *Csömör* község iskoláiban tarthatatlan állapotok vannak. A római katolikus iskola két termében 173 gyermek van összeszűfelve, az ág. ev. iskola egy termében pedig 119. A tanulás eredménye a szűfoltás miatt szegyenletesen csekély. A közigazgatási bizottság e jelentés alapján kötelezi *Csömör* községet, hogy a két iskolából kiszorult gyermekek számára állítson községi iskolát két teremmel s a két tanító számára legalább is 200—2000 korona törzsfizetést állapítson meg és a fizetések 800 koronára való kiegészítését az államtól kérje.

— **A magyar osztályorsjáték első osztályának nyerevényhúzása** visszavonhatatlanul már a legközelebbi csütörtökön és pénteken, május 17-én és 18-án lesz. Sorsjegyek bevásárlásánál kiválóan ajánljuk *Török A.* és *Társas* bankházát Budapest Váci-körút 4. sz.

— **Halálos elgázolás.** *Baumann Alajos* napszámos 50 éves felesége ma délelőtt az óbudai főterem a saját vigyázatlansága folytán elgázolta egy szakkal megrakott szekér. A kerekék a szerencsétlen asszonynak a derekán mentek keresztül s olyan súlyosan megebesítették, hogy rövid pár peronyi kilődás után meghalt. Holttestét a boncoló intézetbe vitték.

(x) **Vásároljon osztályorsjátékot** *Lukács Vilmos* bankházánál Bpest, V., Fűrdő-u. 10. Ara egy egésznek 12 kor., 1/2-nek 6 kor., 1/4-nek 3 kor., 1/8-nak 1 kor. 50 fill.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképészeti hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

FŐVÁROS.

(*) **Angolok budapesti tanulmányutja.** *Charles Convey Thomton* budapesti angol főkonzul átírattalag értesítette a polgármestert, hogy vasárnap, május hó 13-án, Angolországból *Leicester* város küldöttsége fog Budapestre érkezni, a mely a közúti villamos vasut rendszerét kívánja tanulmányozni. Kéri a főkonzul a polgármestert, támogassa őket erkölcsileg ebben a szándékukban.

(*) **Őrleli forgalom megszüntetéseért.** A közgazdasági és közlelmelési bizottság mai ülésén tárgyalás alá került *Fenyvessy Adolf* fővárosi bizottsági tagnak az őrleli forgalom tárgyában tett ismert indítványa.

Az indítványt, amelyet több más fővárosi bizottsági tag is aláírt, ma bővebb megokolással terjesztette elő *Fenyvessy*, elmondván, hogy noha az őrleli forgalom tárgyában már törvény is van, ez nem lehet akadály annak, hogy ezt megmássított, illetőleg kedvezőbbé tett alakban ne lehetne életbeletetni. Kéri az indítványának figyelembe vételét, azzal, hogy hallgassanak meg három-három szakembert a kereskedelem és a malomipar köréből. Mindjárt javasolja is, hogy a kereskedői köröktől kérjék föl *Pekár Imrét*, a leszámítoló bank igazgatóját, továbbá *Weser Károlyt*, a magyar folyam- és

tengerhajózási társaság igazgatóját és Klein Gyulát, a Heller M. és Társa cég beltagját, a malomipar köréből: Rajner Kálmánt, a hengermalom vezérigazgatóját, Bacher Emilt, a Viktória-malom igazgatóját és Svarcs Armit, az Erzsébet-malom igazgatóját. A bizottság többsége többek felszólalása után, változatlanul elfogadta Fenyvessy indítványát, azaz, hogy a kereskedők részéről még a Strasser és König cég képviselőjét és hívják meg a tárgyalásokra, amelyet a jövő hétre hívnak össze.

SHINHAZ, ZENE.

** Novelli föllépése. Ermete Novelli, mint régi és nagybecsült ismerős jelent meg ma este a Vig-színházban. Tiszteletére a nézőtér egészen megtelt s a viszontlátás meleg és zajos volt. A *Velencei kalmárban*, Shylok szerepében kezdte négy estére tervezett vendégszereplését. Akik most látták először ezt a mélyen átgondolt, remek technikával részletezett alakítást, azok ujjongtak örömlükben, hogy illyesmiben részük lehet s bámulat és meglepetés olvadt össze elragadtatásukban. De gyönyörködtek benne azok is, akik már látták Novelli Shylokját tavaly és akik hidegbezz szemmel most inkább arra vigyáztak: vajjon ismételni fogja-e ugyanazokat a részleteket, a játék csodálatos mesterfoganásait? Vajjon meglepetés-e mindent éppen úgy, mint tavaly és nem tesz-e hozzá valami olyat, amit eddig még nem mutatott? Nos hát meggyőződhetek róla, hogy Novelli Shylokja teljesen ugyanaz. Annnyira kidolgozta ezt az alakot, annyira összeolvadt vele, annyira a vérbe ment a velencei zsidó, hogy a megalkotott, érebe öntött, szoborszerű vonásokon változás nem eshetik többé. A nagy színészek nem improvizálnak a színpadon. Képzelet és judicium pontos irányítással, részletről-részletre megalkot egy-egy nagy szerepet és ez az inkarnáció változatlanul megmarad. Rendkívüli hatása volt ma este is annak a jelenetnek, amikor Novelli visszatér a házba, ahonnan Jessika megszökött, fölrohan az emeletre, füldeklő sírásal, hörgő nyöszörgéssel, majd rémes hangon lekiabál az erkélyről Tubálhoz, megint leszalad az utcára és végül a csufondáros tömeg sivalkodása közből visszatántorog és eldőlt kifosztott háza küszöbén. Ez Shakespeareben nincs meg. Ez a Novelli külön bravurja. Másnál talán hatásvadászat-szamba menne ez a hozzátoldás; olybá lehetne venni, mint toladózat a költő rovására, aki ezt a jelenetet nem tartotta szükségesnek megírni, hanem csak elmondta a később a darab egyik szereplőjével. De Novelli olyan nagy és hatalmas ebben a jelenetben, hogy invenciójának mindent megbocsátunk és nem vádoljuk azért a vakmerőségért, hogy Shakespeare-t korrigálni akarja. Toldalék, külön bravur, de nem sértő, mert *összeüreggésben* marad Shakespeare-ről; csak azt színeli ki nagyszerű színpompával, aminek a körvonalai benne vannak Shakespeare szövegében. A Shakespeare oda-vetett sorairól csinál egy életerős jelenetet, egy hatalmas tablót. Mind a mellett abban a jelenetben becsüljük legtöbbször, ahol csak azt magyarázza, amit Shakespeare megírt, — ahol karöltve halad a világ legnagyobb lélekbuvárával: abban a jelenetben, amikor váltakozó érzések kitörései közt hallgatja Tubál jelentését Antónió hajótöréséről és Jessika pazarlásairól. Ami Shylokban egyéni és faji vonás: ebben a jelenetben bontakozik ki a legjellemzőbb színekkel. Ennél tökéletesebbet nem nyújthat színész, aki Shylokot játszza. Ez a fénypont Novelli alakításában. — A híres és kitűnő vendég társaságában is csupa ismerősökkel találkozunk. Ugyanazok a hölgyek és urak vannak vele, akik tavaly kísérték. Ezek közt első sorban a művész szép feleségét említjük, akit Porcia szerepében láttunk viszont.

(d. e.)

** Festetics Andor bucsustáása. A Nemzeti Színház művészei ma este bucsubanket rendeztek a színház volt igazgatója, gróf Festetics Andor tiszteletére. Aki talán kissé megfagyasztotta volna az ereket a vért, az intendáns nem volt ott. Gróf Festetics már nem igen téri magát mosolylyal, bókkal. Visszavonult a családba. Vendég. De szívesen látott. Sokan, talán százan is eljöttek, hogy legutolsó vegyenek tőle. Volt itt mindenféle uri ember. Legtöbbször persze színészek, aztán írók, zsurnaliszták és sok olyan jó barát is, aki se nem író, se nem színész, hanem egyszerűen csak a színházhoz tartozik. Tíz, tizenöt, husz esztendő óta odatartozik. Van tudniillik a Nemzeti Színház udvarán egy kis füstös lyuk, amit társalgónak hívnak. Kártyázni szokás benne s a párlikban civilek is vannak. Ezek a csak barátok. És ami a földolag, nagyon sok szép asszony és leány volt az asztalok körül, világos, fényes, derűs toalettekben — s jó szót a vacsora, meg a bor is és sok szép beszédet is mondtak. Az első *Lenavány* asszony mondta el. Maguknak, a színház hölgyeinek reklamáta azt a feladatot, hogy arról a szeretőről számot

adjanak, amivel a távozó direktor iránt viselkedtek. És tőstöt kanyarított ki pohárral a kezében. Hallgatta szépen az egész bucsuzakodó gyülekezet. Azután *Bercsényi Béla* állott fel és felköszöntötte gróf Keglevich Istvánt. Eszébe juttatta, amit a bucsuzó Festetics mondott az intendánsnak:

— Szerepd a Nemzeti Színház művészeit.

Virágok és művészetet csak melegben lehet termelni — és így tovább s a tőstoknak ez a nagy-mestere ezáltal is sok újat mondott. Hangos nagy éljenzésben tört ki a társaság, amikor átadta a grófnak a Nemzeti Színház művészeinek albumát, hogy emlékezzék rájuk szívesen vissza. A tőstokra gróf Festetics Andor válaszolt. Hangja rezgésén megérezte néha, hogy nem szónokolni akar, hanem ebben az utolsó találkozásban érzi, hogy fáj a bucsuzás azótlói, akikkel öt esztendeig együtt dolgozott. A Nemzeti Színháznak kívánt minden jót, amikor íme ő u pályára indul és más vette a kezébe az ügyek gyepőit. Későn jött össze a társaság s mire ennek a nem is igen hosszú köszöntőnek vége lett, éjjelre járt az idő. Asztalontásra persze senki se gondolt, de a mi tőst ezután következett, az már teljességgel nem volt hivatalos jellegű. A pezsgő megoldotta a nyelveket és még tömegesen felköszöntött mondtak, többek között az új igazgatóra is.

** Ábrányiné bucsuja. A Magyar Színházban is valóságos díszelőadás volt ma este. *Ábrányiné* lépett föl ebben az évadban utolszor Verő *Kleopátrájában*, zajos, lelkes ovációk közepette. A kitűnő művésznőt, aki egy csapással a legelső operett-primadonnák közé emelkedett, egész este ünnepelte a közönség. Minden számát ismételték, minden felvonást után tisztelet-nyilvánításokat kaptak és remek virágokat nyújtottak föl neki a zenekarból. *Ábrányiné* március első felében kezdte meg vendégjátékait a Magyar Színházban s alig hat hét alatt harmincegyszer énekelte a *Kleopatra* fő női szerepét szenzációs sikerrel. Éneke nemes izlést, játéka bájos diszkreiciót vitt bele az operett pajkos vállájába. Vendégszereplésének fűdős és maradó értéké abban rejlik, hogy a művészet legtisztább eszközeivel és a distingválódott modorú finomságával hatott. Új hatáskörében épp oly fényesen megállotta helyét, mint amikor előtte az Operában és rövid idő alatt kedvence, fő vonzó ereje lett a Magyar Színházban. A telt nézőtér minden alkalmat megragadott, hogy kimutassa nagybecsűlőit a művésztől iránt, akitől a viszontlátás reményében bucsuzott el ma este. A közreműködők (Sziklay, Boross, Ráthonyi, Margó Zelma, Rózsa Lili) kitűnő kollegájuk tiszteletére a legjobb kedvvel játszottak és szintén kivették részüket a zajos tapsokból.

** Sudermann-darab a Vig-színházban. A vége felé közeledő színházi évadban még egy nagyon érdekes bemutatója lesz a Vig-színházban. A Vig-színház ugyanis előadja Sudermann *A becsület* című nagyhatású színművét, amely a Népszínházban sokáig állandóan műsoron volt. Az öreg Heinicke *Gál Gyula*, Almát pedig *T. Deli* Emma fogja játszani.

** Szeged város színtápláza. Szeged város közgyűlése ma délután dr. Balassa Ármint indítványára 2000 korona pályadíjat tűzött ki egy színi előadásra alkalmas abszolút becsű színműre, amely tárgyát a polgári társadalom életéből meríti. A benyújtási határidő 1901. évi május elseje. A bírálóbizottság tagjai lesznek: a színiügyi bizottság és a Dugonics-társaság 2-2 tagja és Krecsányi szegedi színiigazgató.

** Novelli második vendégjátéka. Novelli Ermete, a *Vig-színház* világhírű művésze, holnap, pénteken Delavigne színművének *XI. Lajosnak* a címszerepében lép fel, amely a művész egyik leghíresebb alkotása s amelyvel a legnagyobb sikereket aratta a külföldi színpadokon is. — Szombaton este a művész a *Budapesti Újságírók Egyesülete* javára a *Spettri* (Kisértekek) című drámban lép fel *Osváld* szerepében, amelyet ezáltal játszik először a budapesti közönség előtt. A világhírű művész fellépése iránt rendkívül nagy az érdeklődés.

** A Népszínház premiére. Holnapután, szombaton lesz a bemutatója a Népszínházban *Györköny* (Arnhold) Károly *A muszai bankó* című népszínművének, melynek a főpróbáját holnap, pénteken d. e. 1/21 órakor tartják meg a sajtó meghívott képviselőinek jelenlétében. *Báha* Lujza asszonyon kívül a főbb szerepek kiosztása a következő: Szabó gada Kiss Mihály, László fia: *Szirmai*, Vince: *Tollagi*, Kóczán: *Horváth* Vince, Sirák: *Szabó* Antal, Flóri: *Ujvári*, Juci: *Kápolnai* Irén.

** Hangverseny. A *Budai Zenekör* tegnap tartotta ebben az évadban utolsó hangversenyt. Az agilis egyesület, amely a Juna jobbjartán a zenei életnek majdnem egyetlen fejlesztője, tízenegye hangversenyt rendezett az idén. A legutóbbi hangverseny közreműködött *Schweida* Rezső zeneszerző, aki saját szerzeményű zongoraversenyt játszott a vonós zenekar kísérettel. A kitűnő zeneszerző a nagy és díszes közönség zajos ovációiban részesítette és előadását megismételtette. Kivüle részt vettek *Wasser-*

mann Iona, *Schultz* Alarichné, *Balás* Antalné, *Quólin* Rezső és *Kéri* Adolf. Az énekkart *Eisvogel* Ferenc karmester tanította be és dirigálta, a hangversenyek rendezésének érdeme is őt illeti.

** Még egy Szép Heléna. A *Népszínházban* a jövő héten ismét egy új Szép Helénához lesz szerencsénk. Az utóbbi időben nagyon kapossá vált szerepet *K. Kopácsy* Juliska fogja játszani három estén át, kedden, szerdán és esütörtökön.

** Fővárosi Nyári Színház. *Makó* Lajos színtársulata ma kezdte meg az első színpadi próbát a *Cyrano de Bergerac*-ból, mely az egész társulat személyzetét foglalkoztatja. A darabban nyolcvanhat szereplő van. Tekintettel az óriási érdeklődésre, mely a *Cyrano de Bergerac* 18-iki premiére iránt mutatkozik, az első és második előadás jegyeit már 13-án vasárnap árulták az igazgatósg *Patik* Lujza tősdéjében, *Lóhr* Irma virágkereskedésében és a *Budai Szinkör* pénztárában.

** Tarnay hangversenye a Telefon Hírmondóban. Tarnay Alajos zeneszerző és zongoraművész, zenevilágunk becézgetett kedvence ma este részint legújabb, részint közkeletteltségnek örvendő dalaiból összeállított programmal rendez hangversenyt a *Telefon Hírmondó*-ban. Most, mikor a holt hangverseny-szezonban nélkülözük a klasszikus zenét, mint egy óázis a sivatag tengerében jelenik meg e koncert, mely felrészíti bennünk a tél emlékeit. A művész iránti szíveségből a dalokat *Pártosné Bartolucci* Viktória, *Zalabai* Gyuláné és *Korán* Marika urnók, *Gábor* József és *Mihályi* Ferenc urak fogják énekelni. A hangverseny 1/2 órakor kezdődik. — A koncert után érdekes újdonságokat olvastat fel a beszélő újság szerkesztője, azután pedig 11 óráig felváltva katonák és cigányzene lesz hallható a Hírmondó kagylóin keresztül.

Konti József jubileuma.

— A Népszínház mai estéje. —

Budapest, május 10.

Konti József, a legnépszerűbb magyar operett-szerző és a kitűnő karmester, negyedszázados jubileumát ünnepelte ma este a *Népszínház*. Minden sablontól ment, a becsülés és a szeretet igazi melegebből fakadt ünnep volt, amelynek fényéhez *Budapest* fővárosa, a fővárosi színházak, élén a *Népszínházzal*, a sajtó, a pályatársak és a közönség küldött egy-egy sugarat, hogy minél ragyogóbbá tegye a mai ünnepést az est hőseire nézve.

Konti Józsefet nemcsak kettős minőségében, mint zeneszerző és mint dirigens illette ez az ünnepelés, de *kétszeresen* is megérdemelte.

Megérdemelte tehetségénél és tudásánál fogva, amelyvel a legkiválóbb helyek egyikére küzdött fel magát a magyar színházi világban, de megérdemelte *tőlünk magyaroktól* külön még azért is, mert, mint a mai est egyik ünnepi szónoka helyesen mondta, — *idegen földről*, mint *idegen* nemzetnek a fia jött közbéni egy negyedszázaddal ennek előtte és magyarrá lett szívében, magyarrá lett művészetében.

Konti József személyében tehát ma este, az ő személyén kívül, még a magyar kultúra és a magyar nemzeti Gêniozus diadalát ünnepeltük: nemcsak nagyra nőtt nálunk, de magyarnak nőtt nagyra és ez az, ami *Konti* József mai jubilaris ünnepét nagyjelentőségűvé növeli.

Konti József, mikor egy negyedszázaddal azelőtt *Desoff* és *Suppé* vezetésével alatt élvezte Bécsben zenei tanulmányait, azelőtt a nagy kérdés előtt állott, hogy — merre felé vegye útját?

— Menten Brüsszelbe — tanácsolta neki *Suppé* — ott meg fogja csinálni karrierjét az ön nagy tehetséggel.

De *Konti* József hallott fölöle, hogy itt a négyes folyó és a harmas balom földjén él egy nép, a mely lelkesedni tud mindenért, a mi szép és nem a mesterére hallgatott, hanem szíve titkos sugallatára és eljött ide közbéni.

Eljött és itt maradt. Itt tartotta a magyar föld, a melyhez hozzá forrott a szeretetével, a művészetével.

Pedig nem hintettek rózsákat az utjába. Vidéki karmesterkedése alatt — nyolc esztendeig vándorolta végig az *aradi*, *debreceni*, *nagyvárad* és más vidéki színházak orkesztereit, — alkalmá volt a művészetet minden nyomoruságával megismerkedni s akkor, amikor végre sikerült Budapestre feljutnia, sem hullott az elismerés rögön az ölébe.

Egy napon egy operetnek a kéziratával a hóna alatt köszöntött be a *Népszínház*-hoz. Szívet bizonyosan a legszebb remények dobogtatták, mint anyai igazi tehetséget, amikor a dicsőség ajtáján kopogtattak először, — de keserű csalódás érte, mint anyai tehetséges embert: nem fogadták el az operettjét.

Ez az el nem fogadott operett az *Eleven ördög* volt. Az *Eleven ördög*, amelyet mai dicsőséges estéjén, isten tudja hányadszor dirigált, karmestri székből. A mai est lehetett az ő legszebb elégtétele az ő első, el nem fogadott operettjéért...

A művészsors azonban kegyesebben mosolygott rá, mint sok más tehetségre: két nemtől vezérelt hozzá. *Egy direktort és egy nagy primadonnát*, akik

előkészíthették jövőre dícsőségének az útjára. A direktor Feleki Miklós, a primadonna Blaha Lujza volt, akik a budai színházban sikerre vitték a visszautasított *Eleven ördögöt*.

Ettől az időtől fogva mindig felfelé vezetett Konti Józsefnek az útja: ő maga is az operettjével együtt a Népszínházhoz került és ettől fogva Konti József egymásután teremtette meg vidám és dalmás Muzsájának legszebb termékeit. Sorra egymásután jöttek *A suhanc*, *A királyfogás*, *A citerás*, *A talmi herceg* s mindegyik egy-egy korszakos sikert jelentett a Népszínház életében.

S mialatt maga ezeket a sikereket aratta, karmesteri szonillálásával — irigykedés nélkül, — segített sikerre nem egy magyar zeneszerzőt, aki az ő karmesteri pályája nélkül talán nem izlelte volna meg a siker mámoros édességét.

Igy jutott el a mai ször estéig, amelyen az elismerés babérrát tette le lábaihoz annak az országának a fővárosa, amelyet hazájául választott...

(M—s.)

(A színpadon.)

Pontban hét órakor együtt voltak a Népszínház színpadán mindazok, akik a maguk vagy megbízóik nevében a jubiléum Konti Józsefet ünnepelni jöttek. Blaha Lujza, Kürty Klára, Hegyi Aranka és P. Lukács Juliska, a Népszínház művésznői vezették be az ünnepeltet a zsufolóság megtelt színpadra. A harsány és hosszas éljenzés elcsitulása után az ünnepi szónoklatok sorrendjét *Forcsolt Kálmán*, a Népszínház igazgatója a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt ünnepi közönség! Midőn Konti József ünnepeltetésének sorozatát megnyitom, én, aki hozzá hivatalból és szívből is oly közel állok, felmentve érzem magamat, hogy Konti dícsérem. Aki 25 évet töltött a magyar színművészet szolgálatában, aki a magyar közönségnek annyi igazi gyönyört szerzett a maga alkotásaival, azt nem lehet dícsérni, azt dícsérni a közönség maga. Én nem dícsérem, de meg akarom ragadni ezt az ünnepély eltűnő emlékből azt a mozzanatot, mely maradandó lesz, mely ezt a jubileumot a közönséges jubileumok sorozatából messze kiemeli és az az: hogy akit ma ünnepelünk, aki a magyar közönségnek annyi gyönyört szerzett, aki a magyar operette-irodalomnak egyik oszlopa, az idegenből szakadt hozzánk, aki a magyar dalköltészet egyik elősora tevétsége, annak a bölcsője nem itt ringott. Mi magyarok büszkéek lehetünk arra, hogy meghódítjuk a külföld tevétségeit és magyarokká tesszük, mi magyarok büszkéek lehetünk arra, hogy milyen erő van ebben a magyar földben, hogy a ki beteszi egyszer a lábát, az magyarrá lesz. Ez a mozzanat messze kiemeli ezt a jubileumot a közönséges jubileumok sorából, hogy egy idegen, ki nem bírta a magyar nyelvet, megtanulta azt, megtanult magyarul érezni, gondolkozni, hogy aki idegen kultúrából szivta be legelső forrását az ismereteknek, az itt a magyar kultúrának lesz egyik legelső harsója. Ez nem közönséges jubileum, ez a magyarság diadala, a magyarság, amely hódít. Ezt a mozzanatot ki kell emelni itt a magyarság egyik várásában. És midőn most egymásután elébe hozzák barátait, tisztelőit és kollégáit drága ajándékait, a babért, ezüstöt, aranyt, én itt állok előtted üres kézzel, de nem szégyellem ezt a szegénységet. Hogyha a hazug érzelmek e vásárosnoknokban van az igazi érzésnek még valaki előtt becsú, úgy te vagy az, aki azt megbecsüli (Zajos éljenzés); és te, kihez a szerződésekben túl az örök barátság köt, te nem vedd meg a tiszta kezet, mit feléd nyujtok azért, mert üres. (Élénk éljenzés.)

A második szónok Rényi Dezso székesfővárosi főjegyző volt, ki mint a népszínházi bizottság képviselője ünnepelte Kontit, ki nagyban hozzájárult a Népszínház felvirágzásához. Ezután átadta a Népszínházi bizottság ajándékát, gazdag aranyozású ébenfa-palcát a föllirással: „Budapest székesfőváros népszínházi bizottsága Konti Józsefnek zeneszerzői és karmesteri működése 25-ik évfordulójára”.

Következtek azután a többi üdvözlő beszédek és az ajándékok átadása. *Ujházi Ede* a *Nemzeti Színház* tagjai nevében babérkoszorút, *Mészáros Imre* az *Opera igazgatója* és *Aiszei Kálmán* az *Operaház* személyzetének nevében babérkoszorút, *Márkus Miksa* az *Óthon* nevében, *Márkus József* a *kritikusok* nevében babérkoszorút, *Gyöngyi Izsó* a *Vigaszínház tagjai* nevében babérkoszorút, *Vidor Dezso* a *Magyar Színház* tagjai nevében ezüst koszorút, *Szendy Árpád* a *Zeneakadémia* nevében babérkoszorút, *Mészáros Imre* a *Filharmoniai társulat* nevében babérkoszorút, *Feld Zsigmond* a maga és *társulata* nevében babérkoszorút s egy ezüstkelyhet, *Mako Lajos* a *Budai Színház személyzete* nevében babérkoszorút, *Kövesi Albert* igazgató babérkoszorút, s végül *Bokor népszínházi zenekari igazgató* üdvözlése után *Szirmai Imre* a *Népszínház tagjai* nevében ezüst babérrát nyújtott át az ünnepeltnek. Egyéb emléktárgyak voltak még: *Blaha Lujza* aszszony, ezüst cigarettatárcsa, *Logger Gyula* és neje, *Koszu*, *Fejér Jenő* és neje, *virágkoszorú*, *Gyöngyi Izsóné* rózsacsokor.

Konti József rövid szavakkal válaszolt az üdvözlő beszédekre:

— Minden jubiliás meg van hatva — mondta — és így meg vagyok hatva én is. Csak egyet tudok ma este: azt, hogy egész életemen át igazságos voltam mindenkihez. Igazságos akarok lenni magamhoz is és kimondom, hogy mindezt az ünnepelést én nem érdemlem meg. De látom belőle, hogy szeretnek: kérem, szeressenek továbbra is!

(Az előadás.)

Az ünnepi est folytatása az előadás volt, amelyen *As eleven ördög* került színre. Letoriéres vicomte szerepét az első felvonásban *Blaha Lujza*, a másodikban *Kürty Klára*, a harmadikban *Amon Margit* játszotta.

Konti Józsefet, mikor karmesteri helyén megjelent, percekig tartó tapsal fogadták. Tüntető tapsok üdvözölték *Blaha Lujzát*, aki először kreálta az *Eleven ördög* címszerepét; lelkes tapsal fogadták *Kürty Klárát* és *Amon Margitot* is.

Zajos ovációkra adott alkalmat a következő alkalmi kuplé, amelyet *Kovács* énekelt:

Kit mindenki tisztel,
Bankár, miniszter,
Konti József jubilál.
Sok mesteri nóta,
Már évek óta,
Amiket ír s dirigál:
Királyfogás, Suhanc és a Talmi,
Eleven ördög, Kópé, Citerás.
Mind mesteri munka,
Egy sem talmi
S követi még operette sok más.
Négy évized nehezedik rája,
De örökre ifjú a műzsája,
S e frigyből úgy lehet,
Terem új operette
Bizonyos, hogy lehet...

S folytonos ünnepek között ért véget az est, amelynél szebbet keveset látott a Népszínház negyedszázados nézőtere.

(Banket.)

Előadás után díszes banket volt a *Royal*-szálló dísztermében, amelyen közel kétszázan vettek részt nagybörészt a színházi és az iróvilágból. A felköszöntők sorát *Forcsolt Kálmán* nyitotta meg s utána *Hock János* köszöntötte fel nagy hatással az est ünnepelt hősét, *Konti Józsefet*. A többi felköszöntő is mind az ünnepeltnek szült s ezeket *Konti József* az ő megszokott humoros modorában válaszolt.

(A kultuszminiszter üdvözlése.)

Wallacis Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter *Konti Józsefhez*, jubileuma alkalmából a következő levelet intézte:

Budapest, 1900. május 10.

Igen tisztelt uram!

Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a mai napon, amikor önt a magyar zene-művészetnek tett szolgálatait barátai, pályatársai és az egész nagyközönség ünnepeli, én is szívből üdvözöljem művészi jubileuma alkalmából. Adja Isten, hogy a magyar zene-művészet ügyét még sokáig sok dícsőséggel szolgálhassa.

Fogadja igen tisztelt uram, nagyrabecsülésem kifejezését.

Wallacis Gyula s. k.

MŰVÉSZET.

□ **Szobrot Munkácsynak!** Egész Magyarországon megindult a nemes akció, amely Munkácsy emléket szoborműben akarja megörökíteni. A *Múcsarnok* című művészeti szaklap máris több ezer koronát gyűjtött, most pedig a magyar főváros hívja fel a közönséget az adakozásra.

A fővárosi tanács mai üléséből előterjesztést tett a közgyűlésnek, amelyben beszámol azokról az intézkedésekről, amelyeket *Munkácsy* temetésén tett. Elmondja a jelentés, hogy a temetés előtt *Márkus József* főpolgármester és *Rózsavölgyi Gyula* helyettes polgármester a temetés előtt átadták *Munkácsy* özvegyének a főváros részvételéről, a ravatalra koszorút tettek. Azután elmondja a jelentés, hogy mozgalom indult meg, hogy *Munkácsy* emlékére szobrot állítsanak s a gyűjtést a társadalom minden rétegében megkezdjék.

Az előterjesztés a következő javaslattal végződik:

Abban a meggyőződésben lévén, hogy *Munkácsy* Mihály érdemei sokkal kimagaslóbbak, semhogy azoknak a jelen előterjesztésük keretében való fölsorolásába bocsátkozhatnánk és hogy ez érdemek, valamint az ő jelentősége és nagysága különben is az egész magyar nemzet köztudatában élnek és egyszersmind ott gyökereznek a hálás kezelet érzé-

sei is, amelyeket ő iránta e haza minden fia szívvel-ápol: tiszteltetlettel javasoljuk, hogy *Munkácsy* Mihálynak, a halhatatlan nevű nagy magyar festőművésznek emlékszóbrár: tízezer koronát adományozni méltóztassék.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Az Akadémia pályakérdései.

Budapest, május 10.

A Magyar Tudományos Akadémia ideai közgyűléséből a következő pályafelveteket hirdet:

1. Id. báró *Wodianer* Albert alapítványából 1000—1000 korona jutalmat tűz ki Magyarországon bármely népisokolában működő két néptanítónak, tekintet nélkül az iskolafenntartó jellegére. A jutalmat az Akadémia az 1901. márciusi összes ülésén ítéli oda.

2. Az országos Eötvös-bizottság adományából pályázatot hirdet báró *Eötvös* József életrajzára. Az életrajz ne száraz adatok halmlaza legyen, hanem inkább esszé, amely az embernek, írónak és államférfiúnak s egyuttal egész korának képét nyújtja, azon hatás raiza mellett, amelyet *Eötvös* korától vett s korára és nemzetére gyakorolt. Terjedelme 6—10 iv. Jutalma 2000 korona. Határidő 1902. február utolsó napja.

Az I. osztályból.

Uj jutalomtélékek. 1. Az 1900. évi akadémiai nagyjutalom (200 arany) és *Marcbányi-mellékjutalom* (50 arany) az 1894—1900. évközben megjelent, a széptudomány körébe tartozó munkák legjobbjainak lévén odaítélendő: az Akadémia figyelemzetét az ily munkák szerzőit, hogy műveiket 1901. január végéig a főtájkári hivatalhoz küldjék be.

2. A *orfi Teleky József jutalomért* 1901-ben végjártékok pályáznak, a bohózatok mellőzésével. Jutalma 100 arany. A beküldés határidője 1900. szept. 30.

3. A *Farkas-Raskó-alapítványból* 200 koronával jutalmaznak egy hazafias költeményt, amely lehet himnusz, óda, elegia, ballada, költői beszélgetés, tanköltemény, vagy szatíra. Határidő 1900. szeptember 30.

4. *Nyit pályázat*. Kiváratik egy, a magyar nyelv török elemeit tárgyzó munkának tervrajza, valamely kidolgozott fejezet kíséretében. Jutalma a *Lukács Krisztina*-alapítvány kamataiból 2000 korona. Határidő 1901. szeptember 30.

Kisfaludy Sandor élete és munkái. Jutalma a *Lévay*-alap 1902. évi kamata 1000 korona. Határidő 1902. szeptember 30.

6. A *komikum elmélete*. Jutalma a *Gorove*-alapítványból 100 arany. Határidő 1902. szeptember 30.

7. A magyar helyesírás története s legrégibb írott emlékei napjainkig. Jutalma a *Marcbányi*-alapítványból 40 arany. Határidő 1902. szeptember 30.

8. Kiváratik színmű, melynek tárgya *Venczel*, Ottó és *Róbert* Károly korából veendő. Jutalma *Köczán Ferenc* alapítványból 100 arany. Határidő 1901. május 31.

Már hirdett pályafelvetések: a *Karácsonyi vigjáték*-pályázat, mely 1901. szeptember 30-án, a *Köcsán színműpályázat* (V. István, IV. László és III. Endre korából), mely 1900. május 31-én jár le; továbbá a *Bulyovszky pályázat* hazafias ódára, melynek határideje 1900. szeptember 30.; a *Nádasdy-díj* elbeszélő költeményre, lejár 1901. szeptember 30-án; a *Lukács Krisztina*-jutalom a magyar lírai költészet történetére, lejár 1902. szeptember 30-án; *Bésán-jutalom* művészettani közikönyvre, lejár 1902. szeptember 30-án; a *Gorove-jutalom* (A művészet és erkölcs viszonya egymáshoz), határidő 1901. szeptember 30-án; a *Vigyázó-jutalom* (A természetutánzás elve és határai a görög-római elméletben és művészetben) 1901. szeptember 30-án jár le; az *Ipolyi-jutalom* (Magyar nyelvű kódexünk forrásainak kimutatása a XVI. század közepéig), lejár 1901. szeptember 30. *Román-Petré* község alapítványa olán-magyar nyelvtanra, lejár 1901. szeptember 30-án, és az egyetemi hallgatók könyvjutalmat.

A II. osztályból.

Uj jutalomtélékek. 1. Fejtessenek ki az újabb társadalompolitikai eszmék követelményeit, tekintettel magyar jogi intézményeink reformjára. Jutalma az *Első magyar általános biztosító társaság* alapjából 1000 korona. Határidő 1901. december 31.

2. *Nyit pályázat*. Adassék elő a török uralkodás története hazánkban. Jutalma a *Bük László*-féle alapítványból 2000 korona. A munka tervrajza; esetleg valamely kidolgozott fejezet kíséretében, 1900. december 31-ig küldendő be.

3. Adassék elő esszzerű földolgozásban *Szent István uralkodása*. Jutalma *Kisteleki Lévay* Henrik alapítványból 1000 korona. Határidő 1901. december 31.

4. A *lélektan története Wolffól napjainkig*. Jutalma a *Lukács Krisztina*-alapítványból 2000 korona. Határidő 1903. szeptember 30.

5. Adassék elő a magyarországi kisorosz (ruthén) nép története betelepítésétől a legújabb időkig. Jutalma a *Pécze*-alapítványból 2000 korona aranyban. Határidő 1902. szeptember 30.

6. Adassék elő a vidéki és városi népesség egymáshoz való viszonya hazánkban, különös tekintettel a belső vándorlásra és a vidéki népesség születési arányának alakulására. Jutalma a *Pollák*-alapítványból 1500 korona. Határidő 1901. december 31.

7. Adassék elő, minő haladást tett a közigazgatás tudománya a XIX. század második felében? Jutalma a *Sztrakay*-alpból 100 arany. Határidő 1902. szeptember 30.

8. Fejtessenek ki a határhaszon elméletének je-

lenlegi állása. Jutalma az Ullmann-alapítványból 720 korona aranyban. Határnap 1901. december 31.

Már hirdetteti jutalmateleket: Az Első Magyar Általános Biztosító-társaság 1000 koronás jutalma (A mezőgazdasági üzemek hatása a népesedésre), lejár 1901. szeptember 30-án; — a **Dóra-jutalom** (A közrakartéri intézmény jelentősége), 1900. szeptember 30-án jár le; — az **Ullmann-jutalom** a járadékbiroki rendszeréről hazánkban, lejár 1900. szeptember 30; — a **Gorove-jutalom** (A legújabbkori etikai elméletekről), lejár 1903. szeptember 30-án; — a **Lukács Krisztina-jutalom** (Baró Eötvös József hatása a magyar jog- és államtudományok fejlődésére), lejár 1901. szeptember 30-án; — a **Lévay-jutalom** (A munkás betegséglevételeiről), lejár 1900. szeptember 30-án; — a **Lukács Krisztina-jutalom** (Moldva és Olahország függő viszonya Magyarországhoz) lejár 1900. szept. 30.; — **Oltványi-jutalom** (A Szent Ferenc-rend története) lejár 1900. szept. 30.; — a **Pécsey-jutalom** (A kormányzók szervezeteiről) lejár 1900. szept. 30.; — **Figyázó Sándor-jutalom** (A neoaquistica commissio szervezete), lejár 1900. szept. 30.; — a **Magyar keresk. Csarnok-jutalma** (A kicsinyben való kereskedésről), lejár 1901. szept. 30.; — **Foltak-jutalom** (A népszámlálásról), lejár 1900. szept. 30.; — a **Fáy-jutalom** (a magyar alkotmány fejlődése), lejár 1900. szept. 30. — és az egyetemi hallgatók könyvtulajmai.

A III. osztályból.

Uj jutalmateleket. I. Kivántatik az az antiseptikus és aseptikus orvoslási módok történetének megírása, Semmelweis tanár hazánkfa idevágó munkálatainak méltatásával. Jutalma a Vigyázó-alapítványból 1200 korona. Határnap 1902. szeptember 30.

2. Kivántatik valamely növény-család vagy nagy génusz monografiája önálló kutatások alapján. Jutalma a Vitéz-alapítványból 40 arany. Határnap 1903. szeptember 30.

3. **Nyitl pályázat.** Ajánlkozás kivántatik, mely a fizika valamely fontosabb kérdésének megoldását előző észleletek tervezetét tartalmazza, egyszersmind annak is kifejtésével, hogy a pályázó kitűzött feladatát mily segédesszűkökkel szándékozik megfejteni. Jutalma a Rózsvay-alapítványból 1000 korona. Határnap 1900. szeptember 30.

Már hirdetteti jutalmateleket: a **Fáy-alapítványból** 6000 korona. (Fejessék ki, mily szerepe van a vízi utaknak a közlekedő eszközök sorában, különös tekintettel hazai viszonyainkra stb.) Lejár 1900. szeptember 30-án.

SPORT.

*. Betegség a lovak közt. A Budapesten levő versenylovak közt epidemikusan lépett föl valami szájbetegség, melynek pontos diagnózisát még nem tudták megállapítani. A bajt megkapta *Atilla* is, úgy hogy Alagra kellett szállítani és mivel ez idő szerint munkát nem végezhet, kétségés még az is, hogy indul-e a Derbyben? A versenylovak egészségi állapota máskülönben is igen rossz s ez az oka annak, hogy még a nagyobb díjakért is olyan kevés ló fut.

Tavaszi lóversenyek.

Harmadik nap.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, május 10.

Mint minden nagy outsider-katasztrófa után, úgy ma a Feodora-verseny után is tömérdek ember előtt folyt le a futtatás. Amde úgy, mint mindig, amikor nagy outsidersreket várnak, most is nagyjában a „papír” dolgozott. ha két versenyben jó kvótát is fizetett a totalizátor. *Topromene*, *Esparsette* és *Angelyn* az Első hazai sem „biztosabb” pénz, s ezek a derék lovak úgy nyertek, ahogy csak a fogadóik akarták, kanterben, vagy „handsdown”, mint a sportsmannok mondják. Csak *Angelyn* kellett egy kissé megnyulni, de mert a végén ellenfele *Szeszély* csaknem megállt, egy hosszal elég biztosan nyerte a versenyt.

Az Asszonyságok díja nem annyira a lovak szempontjából volt tanulságos, mint a tekintetben, hogy lovas és lovas között rengeteg a különbség. Idejött egy angliai gentleman s ráült az outsider *Néhára* és oly lovaglás után, amely emlékeztet a néhai Archerek és Fordhamek művészetére, ki-erőszkolta a versenyt *Néhánál* jobb lovakkal szemben.

Érdekes volt még az is, hogy egy belföldi lovászú, *Wallasek* két versenyt is nyert, egyet — horribile dictu — erős küzdelem után fejhosszal *Adams* ellen. Idővel ez a *Wallasek* lesz legjobb belföldi jockeynek.

A mai elég változatos eredményeket itt adjuk: I. **Eszterházy-díj.** Távolság 2400 méter. Díj 3000 korona. Szemere Miklós *Topromeneje* (Cleminson) első, Garabonciás (Adams) második, Des Grioux (Hvams) harmadik. Több ló nem futott. Itélet: három hosszal könnyen első, rossz harmadik. Totalizátor: 10 : 20.

II. **Eladóverseny.** Távolság 1400 méter. Díj 2000 korona. Sényi S. *Esparsetteje* (Wallasek) első,

Dora (Cleminson) második, Györgvtallér (Segrott) harmadik. Futott még: *Iszolda*, *Bolygó*, *Duca*, *Ariadne*, *Aladin*, *Filetto*. Itélet: Két és fél hosszal igen könnyen első, két és fél hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 31. Helyrefogadások: I. 50 : 77. II. 50 : 146. III. 50 : 177.

III. **Asszonyságok díja.** Távolság 2400 méter. Díj: 540 darab arany a győztesnek, 100 arany a másodiknak. *Blaskovich Elemér Néhája* (Raudall) első, *Orchet* (Szemere) második, *Alençon* (Orsziob) harmadik. Aztán *May-be*, *Szomoru*, *Isalko*, *Felemás*, *Aldomás*. Itélet: 1½ hosszal könnyen első, 1½ hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 62. Helyrefogadások: I. 50 : 130. II. 50 : 109. III. 50 : 193.

IV. **Er. Wenckheim Béla emlékeverseny.** Távolság 1600 méter. Díj 4000 korona. *Springer Gusztáv Aranaia* (Wilton) első, *Malteser* (Bulford S.) második. Több ló nem futott. Itélet: 1 hosszal biztosan első. Totalizátor: 10 : 25.

V. **Allamdíj.** Távolság 2000 méter. Díj 3000 korona. *Baró Springer Gusztáv Angelyjo* (Hvams) első, *Szeszély* (Park) második. *Diver* (Cleminson) harmadik, aztán *Highest time*. Itélet: küzdelem után nyakhosszal első, 2 hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 18. Helyrefogadások: I. 50 : 54. II. 50 : 59.

VI. **Nyeretlenek díja.** Távolság 1000 méter. Díj 3000 korona. *Gróf Lamberg H. Saffia* (Wallasek) első, *Antonius* (Adams) második, *Loti* (Wilton) harmadik, aztán *Déceg*, *Döntnök*, *Trilla*, *Dindon*, *Doni Kozák*. Itélet: rövid fejhosszal első, 4 hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 102. Helyrefogadások: I. 50 : 93. II. 50 : 66. III. 50 : 78.

VII. **Kétevesek versenye.** Távolság 1000 méter, díj 3000 korona. *Trautmannsdorff Pandorája* (Barker) első, *Cleo* (Wilton) második, *Kanári* (Poole) harmadik. Aztán *Manilla*, *Spectabilis*. Itélet: háromnegyed hosszal könnyen első, 3 hosszal harmadik. Totalizátor: 10 : 36. Helyrefogadások: I. 50 : 80. II. 50 : 72.

Nyilttér.

„Általános Takaré- és Hitelszövetkezet”

V. József-tér 13. sz.

Kedvező feltételek mellett nyitl kölcsönöket. Költségmentes benyújtás. Gyors elintézés.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Az új rend ellen.** A közigazgatási hivatalok, kivált a főszozabírák általában roppantul panaszokznak az új bünvádi eljárás ellen, mely a nyomozást az ő kötelelességüké teszi s általán oly sok munkát ró rájuk, hogy elvonja őket a tulajdonképpeni hivataluktól. *Heves vármegye* elhatározta, hogy feliratot küld a törvényhozáshoz az új bünvádi eljárásról szóló törvény módosítása iránt, kérve, hogy a közigazgatási hatóságokat mentse fel a nyomozás munkája alól. A feliratot pártolás végett a többi törvényhatóságoknak is megküldötték.

§§ **Splényi báró ügye.** A pécsi borhamisításból senkinek nem támadt annyi kellemetlensége, mint *Splényi Ödön* báró rendőrtanácsosnak, akit avval vádolt a királyi ügyészség, hogy az Engelenk ellen folytatott ügyben hivatalos hatalmával visszaél s a bűnjelként lefoglalt bormintákat kiadta a borhamisítással vádolt cég egyik tagjának. *Splényi* ellen vizsgálatot indítottak, de a törvényesek alaptalannak találta a vádat s báró *Splényi* ellen megszüntette a további eljárását. A budapesti ügyészség a törvényesek határozata ellen fellejnyomással él s a királyi táblához, melynek a második büntetőtanácsa *Hérics Tóth* János elnökölte alatt má tárgyalta a pört s *Horváth Béla* bíró előadása alapján elutasította az ügyészség fellejnyomását.

§§ **Egy örmester esze.** *Lehner Ignác* közös hadseregbeli örmester eszevel, úgy látszik, sehogy sem tudnak tisztába jönni a doktorok. *Lehner* azt szolgálati ideje alatt megbetegedett, beszállították a kolozsvári kórházba, honnan később *Szenbeno* vitték. Szállításközben elfogyott mindkét lába s *Lehner* elpanaszolta a bajt sógorának, *Simonyi Ignác*nak, aki aztán följelentette *Lehner* fölhibbálót és avval is bevádolta őket, hogy az épeszű embert az örültek házába csukatták. A miniszter vizsgálatot indított, mely a följelentés alaptalanságát derítette ki, mire *Simonyi Ignác*ot rágamázás miatt pörbe fogták, de az örültek mondott katonát azonban hazabocsátották. Nemrég volt ebben az ügyben a tárgyalás, melyen az ex-örülk is megjelent s elmondta, hogy az örültek házából való kiszabadulása után letette a vasuti altiszti vizsgát s most is nagyon okosan teljesíti a kötelességét. A törvényesek az első tárgyaláson nem mondott ítéletet, hanem kiadta az iratokat *dr. Atyay Sándor* tanárnak, hogy állapítsa meg, vajon mi baja van *Lehner*nek. Ma a tárgyaláson fölvojták a törvényesek szakértő véleményét, a ki kijelentette, hogy nem volt módjában személyesen megvizsgálni *Lehner*t, e nélkül pedig nem mondhat véleményt. *Lehner*t is meghallgatta *Agrasztó* elnök, és pedig elmondta, hogy őt 1897-ben Zágrábban, az irgalmasok kórházában megfigyelték s a megfigyelés eredményét az állam-

vasutak zágrábi üzletvezetésével közölték is, mert ennek alapján alkalmazták az államvasutaknál. Erre *Léhm* Alajos altágyész azt indítványozta, hogy adják ki újból az iratokat *Drill Bela* vizsgálóbírónak, aki pedig utasítsa az orvosszakértő, hogy *Lehner*t figyelembe mer s megfigyeléséről adjon véleményt. Ehhez az indítványhoz *Németh Béla* védő is hozzájárult s a törvényesek ily értelemben határozott és elnapolta a tárgyalást.

TÁVIRATOK.

Madrid, május 10. *Silvela* miniszter megadja, hogy miniszterválság van küszöbön.

A német trónörökös köszönete.

London, május 10. A mai lapok jelentése szerint a német trónörökös arra a táviratra, amelyet a lordmayer neki London város polgárai nevében küldött, a következő távirati választ intézte a lordmayerhoz:

Szíves köszönettel fogadtam a londoni City szerencsekívánatait. Legyen róla meggyőződve, hogy szívességéért őszintén le vagyok kötelezve. *Vilmos*, trónörökös.

A svéd király Párisban.

Páris, május 10. A *Figaro* jelentése szerint a svéd király e hónap végén hivatalosan meglátogatja a kiállítást.

Lueger köszönete.

Berlin, május 10. *Lueger*, Bécs város polgármestere a következő levelen intézte *Langerhans*hoz, a berlini városi képviselőtestület elnökéhez:

Nagyságos Uram! Az az ünnepies fogadás, amelyben a német birodalom fővárosának lakossága I. Ferenc József 6 császári és apostoli királyi felségét, legkegyelmesebb oszárunkat és urunkat tegnap részesszte halás visszhangot keltett Bécs város lakosságában. Bécs székesfőváros községtánácsa e hó 4-én tartott ülésén azt a szíves és fényes fogadást, amelyben szeretett uraikodók részestül, legnagyobb örömmel üdvözölté és felhatalmazott engem, hogy erről Berlin városának képviselőletét értesítsem.

A spanyol adósztrájk.

Madrid, május 10. Madridban, Valadolidban, Burgosban és Saragossában ma délben bezárták az üzleteket. Híre jár, hogy Valenciában komoly események történtek. Madrid Telnau külvárosban néhány ember megkísérelte a lövésuti kocskikat a sinekből kiemelni. A rendőrség közbelepett. Verekedésre került a dolog. Ot ember megsérült. Több letartóztatás történt.

Madrid, május 10. A kereskedelmi kamarák szövetségének határozata értelmében a madridi üzletek ma az adók ellen való tiltakozás jelül zárva maradtak. A színházokban ma este nem játszanak. Sok vidéki városból is jelentik, hogy a boltok zárva vannak.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, május 10. A tőzsdekarant kimondta, hogy a magyar vasuti forgalmi részvénytársaság második kibocsátása részvényei épp úgy számíthatók, mint első kibocsátása részvényei.

Bécs, május 10. A pénzügyminiszter mezengette a Bécs városi 4%-os villamossági kölcsön hivatalos jegyzését.

New York, május 10. (Térmenytőzsde.) (Zárilat) *Gyapot* New Yorkban helyben 9 3/8. (9 7/8) júliusra 9.67. (9.67). augusztusra 9.43. (9.43). New-Orleansban helyben 9 1/8. (9 1/8). — *Petróleum* Stand white New Yorkban 8.70. (8.80). Stand white Philadelphában 8.65. (8.75). Refined in Cases 10.00. (10.10). Credit Balances at Oil City 142. (144). — *Zsír*: Western steam 7.27. (7.27). Robe és Brothers 7.55. (7.55). — *Tengeri* irányzata állandó. Májusra 43 3/8. (43 1/8). Júliusra 44 1/4. (44 1/8). Szeptemberre 44 3/8. (44 3/8). — *Buza* irányzata állandó. Piros ősi helyben 79 3/8. (79 7/8). Augusztusra 71 1/4. (71 3/8). Juniusra —. — *Júliusra* 72 3/8. (72 3/8). Szeptemberre 73 3/8. (73 3/8). Gabona szállítási díja Liverpooba 3 3/4. (3 3/4). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 7 1/4. (7 1/8). Juniusra 6.35. (6.40). Augusztusra 6.50. (6.60). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.65. (2.65). — *Cukor*: 3 1/16. (3 1/16). — *On*: 29.40. (29.22). — *Réz*: 17.—. (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 10. (Térmenytőzsde.) (Zárilat) *Buza* irányzata tartott, Májusra 65 1/2. (65 1/4) Juniusra —.—. (—.—). — *Tengeri* irányzata gyenge. — *Júliusra* 38 3/8. (38 3/8). — *Zsír*: Májusra 6.85. (6.82). Juniusra 6.87. (6.87). — *Szalonna* short clear 7.22. (7.11). — *Sertésbús*: Februárra —.—. (—.—) Májusra 11.50. (11.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLONFELEK

Sütét, kihalt...

Sütét, kihalt utcaik során
Robog kocsi az éjben.
A kocsi mélyén hangtalan
Ülünk mi, kéz a kézben.

Egyszerre szólás: „Lásd, válni kell...
„Hát van az éjben Isten?
„És válni kell — és válni kell...
„Hát van igazság itt lenn?...

S mindég tovább, tovább robot
Kocsi az éj esendben,
S a kocsi mélyén hangtalan
Felsírnak mind a ketten...

Erdős Renée.

Primadonnák hangja.

A híres művésznők nagyon vigyáznak a hangjukra. A Womans Lifeben elmondják, hogyan eslekednek ezt. Mme Nordica azt mondja, hogy a hangja azért tartós, mert nem nagyon síp szerepeivel a közhírség elé. Mielőtt 1879-ben a színpadra lépett, alaposan tanulmányozta a szerepét és egész nagy repertoárja volt. Véleménye szerint minden énekesnőnek előbb a karban kellene magát gyakorolnia, mert ott nagyon sok tapasztalatra tehetne szert. Mme Nordica nélkülözhetetlennek tartja a minden napos sétát egy énekesnőre nézve. És utasításul ezt adja: — A szabadban minden kerülendő, ami gyors lélekzést idéz elő, a szájon át.

Lovagolni s más ilyen sportot mívelni azért sohasem szabad a primadonnáknak. Mme Calvé szintén szükségesnek tartja a mindennapi sétát. Nagyon szereti a levegőt, annyira, hogy ha haza jön, beszüntheti a fűtést, kinyit ajtókat, ablakot, hogy csak áradjon be a friss levegő. A szobalányjai fagyoskodnak, kendőbe burkolóznak, ő azonban egyre sopánkodik. — Levegőt, levegőt, különben megfulladok. Nem énekelhetnék, nem élhetnék bőséges levegő nélkül. Még a leghidegebb éjszaka is nyitott ablak mellett alszom. A tüdőmet csak nem koplaltathatom.

Sembrih Marcella szent vagyonnak tartja az énekhangozt, amelyet nem lehet eléggé óvni. A művész élete a lemondások szakadatlan láncolata. Jutalma csak annak a hatalomnak a tudatában van, amelyet a közönségre gyakorol. Sembrih Marcella is az énekesnő legnagyobb ellenségének tartja a túlfűtött szobát, azonkívül károsnak és veszedelmesnek mondja a testmozgás hiányát, az elpuhulást, a szabadban való mozgást és a jeges ételeknek és italoknak az élvezetét. Ő még a zsíros, savanyú és erősen

fűszerezett ételeket is károsnak tartja. Soha nem énekel azon a napon, amikor előadásra van, sem az előadás után következő napon, továbbá mindennapi sétáját és hideg fürdőt sem mulasztja el. Fürdőt mérsékelten meleg szobában végzi.

— Teljesen szabályszerű élet! Ez Mme Cameznak, az ismert nevű amerikai szopránénekesnőnek a programja. Boldogtalan, ha az egész napot egy ház falai között kell töltenie. Naponként csak egy órahosszat énekel és végzi énekgyakorlatait. Egyetlen védelme a meghűlés ellen az, hogy nem pólyazza be a nyakát kendőbe és nem beszél a szabadban.

— Nem tartom helyesnek, hogy elpuhítsam magamat és érzékenyvé tegyem a nyakamat! — mondta Patti egy fiatal hölgynek, aki tanácsot kért tőle. — Hangom erejét a legnagyobb gonósság által őrzöm meg. Óvatos vagyok, mint amilyennek minden énekesnőnek kell lennie, hogy a hirtelen és erős időváltozások támadásaitól megmeneküljön, de óva intem attól, hogy nagyon elkenyéztesse magát. Edzze meg magát, ne lakjék forró szobában, töltsön két órát naponta a szabadban, járkáljon vagy kosáráz. Ez az én tanácsom. De a szabadban ne nagyon burkolózzék be, mert akik sok takarót használnak, könnyen köhögést kapnak. Egyébként az ellenkező végletekre se essék és ne tegye ki magát a nyers, nedves levegőnek sem, különösen, ha esteledik.

— Idegen orvosok Olaszországban. Olaszország idegenforgalma szükségessé tette az idegen orvosok beözönlését is, akik most az olasz orvosok panasza szerint hatalmukba kerítették az egész gyakorlatot és az olaszok egzisztenciáját veszélyeztetik. Különösen sok külföldi orvos működik Róma, Nápoly, Milano, Velence és más látogatottabb városokban; túlnyomólag angol és német orvosok dominálnak. Az olasz kamara most új törvényjavaslatot tárgyal, amely a külföldi orvosok gyakorlatát fogja szabályozni. Vezérelvül kimondták, hogy csak olyan országok orvosi üzbethnek szabad gyakorlatot, amelyek az olasz oklevelet elismerik, illetve ennek alapján a gyakorlatot megengedik, különben csak a diploma nosztrifikálása és honosítás jogosít praxiséra. Kivételt az egyes családok házi orvosi, akik nyílt gyakorlatot nem folytatnak, ezek receptjeit ideiglenesen elintézik.

— Alpha Tau. Ez egy titkos szövetségnek a neve, amelyet pittsfieldi (Massachusetts) fiatal hölgyek, a mrs. Vencering vezetése alatt álló nevelőintézet növendékei alapítottak meg. A titkos szövetség feje miss Ellen Murphy volt, egy kalandos hajlandóságu fiatal hölgy, akinek a barátinóval sikerült kétézer-háromszor hónaponta kikerülni az éber felügyeletet, éjszakának idején kiszökni az intézettel szem-

szédos temetőbe. A temető kápolnájában aztán ülészek a leánykák. Nagy volt a vigalom azokon az üléseken, amelyeken új tagot vettek fel. Olyankor pezsgőt ittak, cigarettákat száltak és pajkos nótákat daloltak. Hanem vége lett a minap az ülésezésnek. Egy kirekesztett tag besugta a dolgot az intézet főnöknőjének, aki rémülten vette észre egy éjszakán, hogy vagy tizenkét ágy üres. A másnapi vizsgálat borzalmas eredményt hozott. A növendékeknek legalább fele tagja volt az Alpha Thauanak.

— Eidelolás. A németországi neukirchen-heinltzi vasutvonal Heinltz közelében egy körülbelül kétezár méter hosszú alaguton vonul át. Az alagut alatt végzett bányászati munkák következtében az alagut veszélyessé vált és így annak egy bevágással való helyettesítése lett szükséges. Az így támadt úr áthidalása céljából (az alagut felett országot vonult át keresztirányban) egy harminchárom méter távolégu, az új vasuti vonal felett husz méternyire fekvő hidat építettek. Alighogy a hid elkészült, talajcsúlyedések szükségessé tették annak ellárolítását. A régi alátámasztásoktól harminc méternyire új pillérek építettek és az egész szerkezetet ezekre az új alátámasztásokra tolták át. Az eltolásnak az ottani talajviszonyok tekintetbevételével rendkívüli nehéz elvégzését nagy mérvben megnehezítette az a küllölmény, hogy az új irány nem volt párhuzamos az eredetivel és így az eltolásnál a hidat forgatni is kellett. Nyolc heti előkészületek után az eltolást három órai idő alatt jó sikerrel végezték. Faállványokra épített két normál sín páron két erre a célra szerkesztett vasuti kocsi volt eltolható. A csavaremeleők segítségével felemelt vashidat erre a két kocsira helyezték el és kézi emelők segítségével, drótkötelek közvetítésével továbbították. A síneknek, a hid új helye felé egy százalékos esése volt.

— Griff-toll. Max Welter ludwigshafeni tanító nagyjelentőségű találmányt csinált. Egy tollat állított elő, amely arra volna hivatva, hogy hamarosan kiszorítsa a griffot, amely annyi idő óta diadalmasan állta ki az első normalisták lelkes romboló dühét. Ez az újfajta toll nagyon hasonlít az acéltollhoz, csak nincs meghasítva. Mint más tollat rendszer tolszárba dugják s a kis normalista ezzel egy palaveszű birtokába jut, amely nem karcolja a táblát, nem rontja el a tábla vörös vonalait. Azonkívül ez a griffi nagyon keveset kopik és nem csinál port. Hosszas használat után a tompa griffi-tollal késse meg lehet hegyezni. A táblán írásból a papírra írásra való átmenet is sokkal könnyebb. Kiváló tanfériak nagy érdeklődéssel vizsgálták meg ezt a találmányt és nagy jövőt jósolnak neki.

REGÉNY.

ÚJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(82)

Tidemand elő akart lépni, heves mozdulatot tett, esőköpenye suhogott, de ugyanabban a pillanatban ijedten nézett körül Hanka, kinyújtotta a karjait, összekulesolta a kezét a feje fölött. Egy pillanatig tartott az egész. Aztán elment. Csendesben megállt a helyén s utána nézett.

V.

Egy héttel utóbb Henriksen Ole is hazakereszt. Nyugtalan volt, mert Ágotától nem kapott levelet, újra meg újra sürgönyözött, de választ nem kapott. Gyorsan összeszedte hát holmiját s visszatért. Sejtelve sem volt mindarról, ami ottan történt s olyannyira nem gondolta volna a szomorú valóságot, hogy elutazása előtt egy nappal még ajándékot is vett Ágotának. Egy kis kocsi, amelybe pompásan be lehetett fogni a thorahusi lovaszkákat.

Hazaérkeztek az áruasztalon találta Ágota levelét. A gyűrű selyempapírosba volt takarva.

Henriksen Ole elolvasta a levelet, de egy szót sem értett belőle. A keze rozsketett s tágira nyíltak a szemei. Becsukta az íróasztalt s újból végig olvasta a levelet. Egyszerű és világos levél volt, nem lehetett belőle mást kiolvasni, mint azt, ami benne volt. Ágota visszaadta a „szabad-ságát.” S a gyűrű is ott feküdt, csillogott. Nem lehetett többé kételkednie.

Henriksen Ole órák hosszat járt fel s alá az íróasztalán, az áruasztalra tette a levelet, hátra kulcsolta a kezét, fel s alá járt újból, közben felvette a levelet s újra elolvasta. „Szabad” volt.

Hogy ne higgye — így szólt a levél — hogy nem szereti. Hogy most is éppen oly gyakran gondol rá, mint azelőtt, sőt naponként százszor bocsánatért könyörög. De mi haszna — folytatta tovább. Mi haszna, ha oly sokszor gondol is rá most, mikor már nem az övé, nem az övé ugy, ahogy kellene. Idáig jutott. Különben is, ne higgye, hogy minden ellentállás nélkül dobta magát oda a másiknak, Isten a tanuja, hogy nehéz harcot vívott önmagával s hogy mindig Olera gondolt s eskis Olet szerette. Most azonban mindennek vége van s nem ké más egyebet tőle, mint hogy itéljen róla szeretettel, ámbár nincs is jussa hozzá. Feledje el minden vétkét, igen, minden rosszat, amit elkövetett. Ne gyalogolja, ne, mert nem érdemli meg, hogy miatta gyötörje magát valaki. Most pedig bucsuzni akar tőle, meg akarja köszönni azt a sok jót, melyben részesítette. A gyűrűt is visszaküldi, ezt azonban nem azért teszi, hogy még jobban elsomorítsa, csak azért, mert így szokás. Es maradjon így mindörökké.

A levélben két dátum is volt. Nagy, gyerekes betűkkel s megható esetlenséggel volt írva. Két helyen törés volt benne látható.

Henriksen tehát nem csalódott, megértette a levelet s a gyűrűt is ott csillogott az asztalon. Elvégre is ő nem volt jelentékeny ember, őt nem ismerte az egész ország, nem volt zsoni, akit mindenki imád. Egyszerű munkás volt, szatócs, semmi más. Nem lett volna szabad beleélnie magát abba a nagyzó gondolatba, hogy Ágota szívét békében, háborítatlan bírhatja; ime, most látszik, hogy mennyire elszámította magát. Igen, hogy azzal még nem szerzi meg az ember egy nő szívét, hogy reggeltől estig dolgozik s gyűjti a vagyont. Ez ellen nincs orvosság. Ez így van. Nos, most tudja, hogy miért nem kapott választ a sürgönyeire, mindjárt gondolhatta volna... Hogy nehéz harcot vívott, aztán most elbucsuzott tőle, mert más embert szeret. Persze, ez ellen sincs orvosság — ha más szeret. Valószínű, hogy Irgens ez a másik. ok-

vetlenül Irgens, akinek mindig nagy szerencsése volt az asszonyoknál s mindig nagy és nevezetes férfiú volt... Tidemandnak igaza volt, a szigeti s éták veszedelmek, Tidemandnak tapasztalatai voltak e téren. Ugy van, de most már késő, minden kért.

Hirtelen nagy haragra lobbant szegény fiú. Egyre gyorsabban lépdelt, mind nagyobb lépésekkel mérte végig a szobát. Homlokán kidagadtak az erek. Hogy megfélekedzett magáról, evvel fizette meg az ő szerelmét. Ilyen leány, egy utcai leány előtt térdelt s két esztendőig nézte télenül, hogy mint esalja meg ez a nyomorult csábító pénz és áruval. Nézzetek ide, tessék, nézzetek ide, bebizonyíthatja a főkönyvből, kimutathatja, hogy Ágota finom barátja, mint könyörgött egyszer tíz, egyszer tizenöt koronáért. Es még attól félt, hogy a költő ú számolja egy napon Ágota szemé elé kerülhet, utóljára még félre is tette a főkönyvet, mert nem akarta, hogy rossz színben tűnjék fel Ágota előtt ez a nagy férfiú. Igen, esinos kis társaság, egyik olyan volt mint a másik, összeillettek. Most legalább van miről verselnie, hisz ez csak verse fogja foglalni, hisz ez csak pompás téma.

He! Hogy ne igen gyalogolja érte. Nem, csakugyan ne tegye, hogy azt nem viselné el, hogy álmatlan éjszakákat okozna neki. Nézze meg az ember! Dehát ki mondta, hogy ő gyalogolni akar? Oh kisasszony, ön téved, én letérdeltem ön előtt, de a cipőit sohasem csókoltam, sőt valósággal nem is terdeltem. Oh ne higgye, hogy ágyba esem ön miatt, nyugodjék meg, ez nem fog megtörténni! Felbontotta az eljegyzést s visszaküldte a gyűrűt! Nos ez? Hahaha, hát talán azt gondolja, hogy ez a halálos ítéletem? Nem! Csak azt esodálok, hogy elébb magával vitte a gyűrűt Thorahusba s onnan küldte vissza. Miért nem tette ide le az asztalra, megtakarította volna a portót? Nem, kedves Lynum kisasszony, az ember nem hal meg olyan könnyen s nem szakad meg a szíve azért, mert kosarat kap.

(Folytatás következik.)

Napirend.

Naptár. Péntek, május 11. — Római katolikus: Mamertus. — Protestáns: Mamert. — Görög-ország: (április 20.) 9 vértanu. — Zsidó: Ijor 12. — A nap két 4 óra 12 percek. — Nyugszik este 7 óra 8 percek. — A hold két délután 4 óra 7 percek. — Nyugszik éjjel 2 óra 37 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délután 4 órakor az új városban. Művészeti bonctani előadás délután 6 órakor a Tüzoltó-utca 58. sz. alatti anatómiai intézetben. Arveres a teretvérső kir. szülőházban. A budapesti kereskedelmi és iparkamara folytatólagos teljes ülése délután 4 órakor.

A magyar állami tisztviselők orsz. szövetségének ülése délután 6 órakor. Nemzeti múzeum: Ásványtára. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglátogathatók.

Inkubációs múzeum zárva. Természeti iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3-5 óráig. Közelítő Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9-12-ig, és délután 5-5 óráig.

Művelődési múzeum (Kerepesi-ut. 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig. Országos Képtér az Akadémiában, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1-ig. A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10-1-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10-12 óráig és este fél 7-től fél 9 óráig. Encyclopaedia könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig, és délután 3-8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-8-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9-1 óráig. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut. 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut. 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása. A Keleti mintatér és kereskedelmi történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melvben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor. Folies Caprice. VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor. Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legelőbb szállodája. Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kertiépítkezés. Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetését.) Újonnan berendezett fényes étterem. Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza 1-es rangú zenekarának hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása május 7-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1.351.198.000 kor. (—3.767.000 kor.), érc-értékpapír 1.160.297.000 korona (—1.206.000 korona), váltótárolás: 338.290.000 korona (+ 4.890.000 kor.) lombard-üzlet: 68.699.000 korona (+ 1.240.000 korona), adómentes bankjegytartalék: 157.154.000 korona (— 2.575.000 korona).

Magyar általános közbánnya részvénytársulat. A múlt évi mérleg a következő számadatokat tünteti fel: Vagyon. Bányabirtok: a borsódi, tatai és esztergomi bányaműveink értéke 5.778.529,07 forint, ingatlanok, felszerelések és anyagok letérei: a) munkástelepek, tisztai lakások, kezelési épületek, iskolák, kórházak, gépészeti berendezések, normál vasutak, sodronypályák és leltárai, sajszentspéteri, tatai és esztergomi bányaművekben 4.218.301,93 forint, b) üzemi anyagok és élelmi szerek készlete 276.478,61 frt, c) szénkészletek 93.914,55 frt, összesen 4.588.690,09 forint, pénztári készletek és értékpapírok: a) pénzkészletek a budapesti központi pénztárban és a bányák pénztáráiban 28.859,55 forint, b) keltévények a tárcában, értékpapírok, óvadékok és letételek 201.502,35 forint, összesen 230.361,90 forint. Adóskók: külföldi adóskók (szénzámlák) és egyéb künnlevőségek 632.953,73 forint, főösszeg 11.230.531,79 forint.

Telér. Tárulati részvénytulko: 60.000 darab részvény a 100 forint 6.000,000 forint. Tartalékok: értékesítési tartalék a letélt elhasználásért 420.000 forint, általános tartalék 202.490 f rnt, kétes követelések tartaléka 30.000 forint, összesen 752.490 forint. Hitelezők: nyit számlára 4.201.641,44 forint, átmeneti hitelezők 61.431,70 forint, 1899. december havi bányászberék a királdi, sajszentspéteri, tatai és esztergomi bányákban 70.472,87 forint, óvadékok értékpapírokból 59.197,43 forint, összesen 4.392.743,44 forint, felvetetlen osztalék 238 forint, nyugdíjalap 10.000 forint, nyereség- és veszteség-számla: 1899. évi tiszta nyereség 75.060,35 frt, főösszeg 11.230.531,79 forint.

Nyereség- és veszteség-számla: Tartozik: Veszteség elővezetés az 1898. évről 16.067,56 forint, értékesítési leirások 149.500 forint, tügög kölcsönök kamatai, adó és üzleti költség 437.503,47 forint, nye-

reség mint egyenleg 75.060,35 frt, összesen 678.131,38 forint. Követel: bányaink bruttó jövedelme 678.131,38 forint.

Iparosok kiküldetése Párisba. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternek olyan elhatározásáról kapunk hírt, mely kétségkívül nagy örömet fog okozni iparos és munkáskörökben. Értesülésünk szerint ugyanis a miniszter az összes kereskedelmi és iparkamarákkal, valamint az országos iparegyesülettel közölte, hogy száz munkást és hatvan kisiparost államköltségen kiküld Párisba a kiállítás tanulmányozására. Egy-egy iparosmester 400, egy-egy munkás 300 koronát kap ösztöndíj ul. 54.000 koronát áldoz ilyképpen a miniszter erre a célra, a mi bizonyára nem egy tekintetben gyümölcsöző befektetés lesz.

A mézárások és hentesek országos szövetsége, mint az Országos Iparegyesület szakosztálya a folyó hó 8-án dr. Horváth János előktele alatt ülést tartott. Első sorban a vamtarifát vitatták meg a mézárások és hentes ipar szempontjából, azután dr. Horváth János tartott érdekes előadást a bizományi üzletekről, amennyiben ezek a mézárások és hentesek érdekeit érintik. Kimutatta a vásárpénztár szabályainak káros intézkedéseit is, valamint kereskedelmi törvényünk hiányait és intette a henteseket, hogy a vásárpénztár felállításánál ne engedjék magukat idegen érdekeknek kiszolgáltatni.

A kérésekhez hozzászóltak Varja István, Bitner János és Schuberl Sandor, aki azt indítványozta, hogy előterjesztés tételék a tanácshoz a bizományosok és alkuszok ügyeinek szabályozása végett, mit az ülés elfogadott.

Végül a szakosztály Roszálk Márton indítványára órást emelt a kereskedelemügyi miniszter legújabb határozata ellen, amely szerint most szabad ülni és sertéshúst árusítani mindenkinek zabarád.

A m. kir. államvasutak végleges bevételei január hóban a személyforgalomban mintegy 3,3 millió, az árnforgalomban 11,6 millió, külföldiekből körülbelül egy millió koronát összesen közel 16 millió koronát tettek ki, ami 6-2%-kal több, mint a múlt évi január havi bevétel. E többlet csaknem egészen a nagyobb áruforgalomból származik.

A budapesti marhavásártér- és közbághid forgalma. A vásártéri igazgatóság a tanács előt terjesztette a marhavásártér és közbághid forgalmáról szóló jelentését. Az adatokból kiemeljük a következőket: A marhavásártér összes főlajtása az 1898-1899. évben 404,649 darab volt. Ebből származik 184,706; borjú 120,419; birka 0,901 bárány és kecske 38,923. Elkelt 105,821 darab magyar és 67,161 darab szerb marha. A bizományi üzlet tulajdonos részét nem a vásárpénztár bonyolította le, amint azt tendenciózan állítják, hanem a vásártéren működő többi bizományos. A főváros fogyasztására 71,508 darab magyar és 27,023 darab szerb marha volt s így a főváros fogyasztásának csak egy harmada kerül ki szerb állatokból. A budapesti piacról külföldre 10,337 darab magyar és 26,037 darab szerb marhat szállítottak el. Magyarország föbbi részére pedig 23,976 darab magyar és 14,101 darab szerb marhat vittek szét. A vásártér bevétele 503,325 forint 23 krajcár volt, amelynek több mint fele (253,781 forint 52 krajcár) takarmány-díjak című folyt be. Az istállók és aklok után 72,021 forint 69 krajcár volt a bevétel, vásárdíjból 166,822 forint 89 kr, mérlegdíjból 2795 forint és haszonbérékből 7595 forint 18 krajcár folyt be.

Nagy fizetéképtelenség. A bécsi Storch-bazár tulajdonosa, Storch Emil bejelentette fizetéképtelenségét. A passzívák 800.000 koronát tesznek, amelyek felerleése jelzalg utján biztosítva van.

Szészarak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 37,50 korona, áruban 38,— korona, — Bécsben az irányzat valamivel gyengébb. A nyersszesz ára 41,60 korona pénzben, 42,— korona áruban.

Ezrsvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökr 1302 darab, ma gyartehén: 509 darab, szerbiai ökr 245 darab, szerbiai tehén 9 db, boszniai ökr — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 78 drb, bika 138 darab, összesen 2281 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökr — darab, fejős tehén 197 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, iszó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökr, legjobb minőségű 60.— K-tól 64.— K-ig, kivételesen — K., 100 kilónként előb súlyban, középminőségű 54.— K-tól 58 K-ig, silányabb minőségű 48 K-tól 52 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 50 K-tól 58.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 45 K-tól 48 K-ig. Tarka hizott ökr, legjobb minőségű 60 K-tól 66.— kivételesen — K-ig, középminőségű 54 K-tól 58 K-ig, silányabb minőségű 48 K-tól 52 K-ig. Szerb és boszniai ökr legjobb minőségű 54 K-tól 64.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 46.— K-tól 52.— K-ig. Bika jobb minőségű 54.— K-tól 61.— K-ig, kivételesen 66.— K-ig, silányabb minőségű 46.— K-tól 52 K-ig. Bivaly 34 K-tól 44 K-ig, kivételesen — K. Magyar tehén 41.— koronától 56.— koronáig, kivételesen — koronáig. Tarka tehén 44.— koronától 64.— koronáig, kivételesen — koronáig. Gazdasági marhákért: Igás ökr elsőrendű — K-tól — K-ig, kivételesen — K 100 kilónként, — K-tól — K-ig páronként, közép — K-tól — K-ig, — K-tól — K-ig páronként. Hizlali való ökr fehér 100 kg.-ként — K-tól — K-ig. Fejőstehén keresztzetű szines 140 K-tól 240 K-ig drbonkint, bony-

hádi faj 240 K-tól 340 K-ig, kivételesen — K-ig drbonkint. Igás bivaly — K. páronként. Változatlan felhajtás, de általában nagyobb szükséglet mellett a vágómarha ára 100 kilogrammonként 2.— koronával emelkedett. — Fialat gömbölyű ökrök jó keletnek örvendtek, míg gorombább mustra ökrök az élénk irányzat dacára nehezen voltak eladhatók. — Fejőstehenekre a vasár élénkebb volt, az árak 10-20 koronával emelkedtek. — A folyó hó 24-ére eső ünnep miatt az erre a napra eső vásár, szerdán, 23-án fog megtartatni. A legközelebbi országos vásár május hó 23-án lesz.

Borjувásár. 1900. évi május hó 10-én. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 1259 drb, leölt borjú — db, bécsi élő borjú — db, — db. horvát, növendék marha 23 darab, bárány élő 95 darab, leölt bárány — darab. Árjegyzés azonos telekeltől: Árjegyzések. Belföldi élő borjú 54—60 f.-ig, I. r. 61—70 f.-ig, kivételesen 78 — f. kilónként, leölt borjú — f.-ig, II. r. — f.-ig, kivét. — f. kilónként, levonás nélkül. Bécsi leölt borjú — f.-ig. Növendék marha 40-50 f.-ig kilónként, I. r. — f.-ig. Bárány élő 12,50—14.— k., leölt bárány — k., kivételes ár — k-ig páronként. Kecske — k-tól 0.— k-ig. A vásár lanyha volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székcs-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi május 9-én. Készlet 418 darab. Erkezett 915 darab. Összesen. 1333 darab. — Eladott 757 darab. Maradt 567 darab. — Napj árak: 120—180 kgr. szuliban 92—100 koronáig, 220—280 kgr. szuliban 100—106 koronáig, 320—380 kgr. szuliban 98—106 k-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 84—90 koronáig. Malacok — korona 100 kilónként. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi juhvasár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai juhvasáron a főlajtás 3399 drb juh volt. Az üzlet gyenge. Árak: kiviteli juh 50—52 fillér, nyírt és selejtes juh 44—48 fillér.

Bécsi szurómarhavásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak 4875 darab borjút, 1709 darab élő sertést, 1961 darab levágot sertést, 232 darab levágot juhot, 1711 darab bárányt. Valtozatlan.

Eladási árak: Levágot borjú 68—84 fillér, elsőrendű 86—104 fillér kiv. — fillér, élő borjú 80—88—92—100 fillér, kivételesen — fillér, legelsőrendű 106—112—120 fillér, fiatal sertés 60—80 fillér, kivételesen — f., levágot nehéz sertés 88—96 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zseira hizalt sertés — fillér, könnyű sertés 88—96 fillér, elsőrendű sildű 76—92 fillér, gyengébb — fillér, levágot juh 68—84 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12—28 korona, kivételesen — korona páronként.

A budapesti gabonátudésé.

Budapest, május 10.

A buzaüzletben a kínálat mérsékelte és a vételkedv élénk volt. Forgalomba került 47.000 méter-mézes buza 5 fillérrel magasabb áron. Rozs és tengeri szilárd 5.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 95 f.

Pestmegyei: 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 80 k. 8 K. — f., 100 mm. 79,5 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 02 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 76,3 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 75,8 k. 7 K. 60 f., 300 mm. 75 k. 7 K. 20 f.

Marosi: 1600 mm. 76,8 k. 8 K. 15 f., 2400 mm. 76,8 k. 8 K. 15 f.

Bánáti: 1080 mm. 76,6 k. 7 K. 95 f. Eleméri: 300 mm. 72,6 k. 7 K. 15 f. Erdélyi: 300 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 76,5 k. 7 K. 80 f.

Tolnai: 1800 mm. 74 k. 7 K. 80 f. Dunai: 2000 mm. 76 k. 7 K. 80 f. Szarvasi: 3000 mm. 77,7 k. 8 K. 17 1/2 f. Raktár-ár: 2000 mm. 75,8 k. 7 K. 90 f.

Mind 3 hónapra. Rozs: 100 mm. 6 K. 80 f. Tengeri: 2600 mm. 5 K. 78 f. Zab: 200 mm. 5 K. 65 f., 100 mm. 5 K. 30 f.

Észpénzfizetés mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktudés szokásai szerint, középmézőben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként: 50 kilogrammonként.

Table with columns for 'Eszaki', 'Közép', 'Déli', 'K-tól', 'K-ig', 'K-tól', 'K-ig'. Rows include 'iszávidéki', 'főbörnyei', 'pestvidéki', 'bánási', 'bácskai'.

Table with 3 columns: Egyéb gabonafajták, Kilo, and prices for various grains like wheat, rye, and corn.

A határidőszület folyamán a következő kétértékűk történtek:

Table showing price changes for various goods like wheat, rye, and corn over time.

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing official closing prices for various commodities.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table showing closing prices for various goods at 5:30 PM.

A budapesti értéktőzsde.

Keves forgalom a csekély változások feltűnése mellett folyt le a mai értéktőzsde.

A helyi piacon csupán rimamurányiban volt némi forgalom ismét 1-2 koronával olcsóbban, míg közúti vasutak a tegnapi zárlati árak mellett lettek adva-veve.

A déli tőzsde kezdetben jobb külföldre javult, később ismét gyengébb lett a gyengén zárul. A vas- és bányáértékek lemorzsolódtak.

A valutapiac változatlan. Az előtőzsde: gyenge.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 736.—, Osztrák hitelrészvény 728.80—729.40.

A déli tőzsde: változatlan. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 734.50—735.50, Osztrák hitelrészvény 728.60—729.10.

Forgalomba került: Bankgyűjlesztési részvény 181, Salgótarjáni kőszénbánya részvény 647, Jászivrosi sorjegy 6.80 korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 727.75, Magyar hitelrészvény 732.—, Leszámítoló bank 491.50.

A hivatalos zárlatok a következők voltak: *)

Table with 3 columns: I. Államadósság, a) Magyar Államadósság, b) Osztrák Államadósság, c) Idegen Államadósság, listing various government and foreign debts.

III. Záloglevelek és kölcsönköti ények.

Table listing various types of promissory notes and loans with their respective values and interest rates.

IV. Elsőbbségi kötvények.

Table listing priority bonds from various banks and institutions.

V. Bankok részvényei.

Table listing shares of various banks such as Magyar Bank and Orosz Bank.

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Table listing shares of various savings banks.

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Table listing shares of various insurance companies.

VIII. Gözmalomok.

Table listing shares of various flour mills.

IX. Bányák és téglaárak részvényei.

Table listing shares of various mines and brickworks.

X. Vasútvédek és gépjármű részvényei.

Table listing shares of various railway and vehicle companies.

XI. Könyvnyomdak részvényei.

Table listing shares of various printing companies.

XII. Különféle vállalatok részvényei.

Table listing shares of various miscellaneous companies.

XIII. Közlekedési vállalatok részvényei.

Table listing shares of various transportation companies.

XIV. Sorjegyek.

Table listing various types of railway tickets.

XV. Pénzmekek.

Table listing various types of currency notes.

XVI. Külföldi váltók (látra).

Table listing various types of foreign exchange bills.

A budapesti terménytőzsde.

A terménytőzsdeben a szezonoszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegybizottság hivatalosan a következők ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprózemű — korona, vörös érdelyi — korona, vörös bányági — korona, közepesemű — korona, nagyszemű — korona, Disznózsir: budapesti 67.50—68.— korona, vidéki — korona, Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 48.—49.— korona, 3 darabos 51.—52.— korona, füstölt — korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.75—18.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 23.50—24.—

korona, 85 darabos 29.—29.50 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.25—16.50 korona, 100 darabos 22.25—22.50 korona, 85 darabos 28.—28.25 korona. Szilvaiz: szilvóniai 18.50—19.— korona, szerbiai 16.50—17.— korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, május 10. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.)

Jegyzetelt: Buza május—júniusra 8.10—8.11, őszre 8.25—8.28, rozs őszre 7.43—7.45, zab őszre 5.65—5.64, tengeri július—augusztusra 5.98, rozs május—júniusra 7.25—7.30, zab május—júniusra 5.50—5.52, tengeri május—júniusra 5.86—5.88, reppce augusztus—szeptemberre 13.—13.10 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde kedvező az irányzat, különösen Berlinre és New Yorkra.

Déli tőzsde szintén kedvező, különösen bányapapirokban.

Zárlat üzletellen és gyöngye.

Bécs, május 10. (Maqyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 116.90. Tiszai és szecserdi kölcsön sorjegy 139.—, Magyar vasút kölcsön ezüsten 99.50, Magyar keleti vasúti állami kötvény 117.25, Magyar leszámítoló és pénzügybank 493.—, Rimamurányi vasműrészvény 611.50, Magyar koronajárdék 92.40, 4% Magyar földterem. kötvény 92.50, Magyar hitelbank részvény 731.—, Magyar nyeremény kölcsön sorjegy 162.75, Kassa-oderbergi vasúti részvény 353.—, Magyar kereskedelmi bank 2715.—

Bécs, május 10. (Osztrák értékek zárlata.) 4% papírjárdék 98.80, 4% osztrák aranyjárdék 116.85, 1360-iki sorjegy 135.—, Osztrák hitelrészvény 400.—, Angol-osztrák bank 290.50, Bécsi bankgyűjlesztő 517.—, Osztrák-magyar bank 1778.—, Déli vasút 110.50, Dunagőzhajózási részvény 698.—, Dohányrészvény 300.50, Császári és királyi arany 11.88, Német bankváltók 118.25, 4% ezüst járdék 92.25, Osztrák koronajárdék 97.98, 1384-iki sorjegy 200.75, Osztrák hitelrészvény 727.50, Unionbank 591.—, Osztrák Länderbank 451.—, Osztrák-magyar Államvasút 640.50, Elbavölgyi vasút 477.—, Alpesti bányarészvény 629.—, 20 frankos arany 19.27, Londoni váltóár 242.80, Bécsi Tramway 348.—, Az irányzat gyenge.

Bécs, május 10. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 728.75 Magyar hitelrészvény 732.—, Angol-Osztrák bank 291.—, Union bank 517.—, Länderbank 591.—, bankgyűjlesztő 451.—, osztrák-magyar államvasút részvény 640.—, északnyugati vasút részv. 110.50, elbavölgyi vasút 475.—, dunagőzhajós részv. 664.—, alpesti bányarészvény 301.—, májusi járdék 612.—, osztrák koronajárdék 528.—, magyar arany, 98.80, magyar koronajárdék 92.40, német birodalmi márká középszé 116.—, ultimóra 118.37, törökországi jegyek —, rimamurányi vasmű — déli vasút —, dohányrészvény —, Napoleon d'or 19.27 Lombard —.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, május 10. (Tőzsdei tudósítás.) A tegnapi hangulattal ellentétben ma szilárd volt a tőzsde. A newyorki tőzsde szellősége és a bochumi társaság tegnapi közgyűlésén a vaspia helyzetére vonatkozólag előterjesztett jelentés következtében a bányáértékek piacán ma nagy vételkedy mutatkozott kohó- és kőszénrészvények iránt emelkedt árfolyamok mellett. Bankértékek szintén javultak. A vasutak közül a Kanada-Pacific és a Northern Pacific, továbbá a transvaali és a Prinz Heinrich részvények emelkedtek, a többiek nyugodtak voltak. A járdékpiacon csöndes volt. Utózárlat gyöngült. Magánleszámítolási kamatbék 4 1/2%.

Berlin, május 10. (Zárlat.) 4% osztrák papírjárdék 97.90, 4% osztrák aranyjárdék 98.60, Elbavölgyi vasút — Magyar koronajárdék 91.90, Osztrák-magyar államvasút 137.—, Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár 84.35, Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.25, Alpesti bányarészvény —, Disconto-Commandit 188.10, Általános villamosági Edison 245.50, Gelsenkirchener 290.25, Laurakohó 265.—, 4% ezüstjárdék 97.50, 4% magyar aranyjárdék 97.50, Osztrák hitelrészvény 266.75, Déli vasút 26.10, Károly Lajos vasút —, Orosz bankjegy 218.30, 4% uj orosz kölcsön —, Török dohányrészvény 158.—, Olasz járdék 95.25, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 158.80, Harpeni 231.75, Az irányzat gyöngült.

Berlin, május 10. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázalkos magyar aranyjárdék 97.50, Magyar koronajárdék 91.90, Osztrák hitelrészvény 226.40, Osztrák-magyar államvasút 136.—, Déli vasút 26.—, Északnyugati vasút —, Elbavölgyi vasút —, Orosz bankjegy középszé 216.30, Buschtiehradi —, Orosz bankjegy —, (UjHimo) Lombard —.

Hamburg, május 10. (Zárlat.) 4% ezüstjárdék 97.60, 1860. sorjegy 138.25, Déli vasút 26.50, 4% osztrák aranyjárdék 99.25, Osztrák hitelrészvény 226.30, Osztrák-magyar államvasút 157.80, Olasz járdék 94.95, 4% magyar aranyjárdék 97.55, Az irányzat gyöngült.

Frankfurt, május 10. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 226.10, Osztrák-magyar államvasút 136.90, Déli vasút 26.25, Osztrák aranyjárdék —, Olasz járdék 95.10, Laura-kohó 262.25, Harpeni 229.50, Discont 186.75, Alpesti —, Bécsi bankgyűjlesztő —, Gyöngye.

Francia törlessth. járadék —, Osztrák földhitelintézet részvény —, Török dohányrészvény 325.—, Az irányzat szabálytalan.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 10. A sertésüzlet irányzata csendes. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 101—103 fillérig. Öreg közep (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 106—108—fillérig. Fialat közep (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 104—105 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajaérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — krajaérig. — Kőnnü (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. — Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredetű (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Kőnnü (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig. V. Szorbai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 104—106 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 103—105 fillérig. Kőnnü (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 102—103 fillérig.

Sertésleltés szám: 1900. máj. hó 9. napján volt készlet 42262 darab, 1900. május hó 9. napján felhajtott 685 darab, 1900. évi május 9. napján elszállított 66 darab, 1900. május hó 10. napjára maradt készletben 42851 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 10. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Berinza Jánost, a képezhető hülyék állami intézetének igaz-

gatóját, a VIII. fizetési osztály 2-ik fokozatába, Borbély Sándort, a sikeletmák váci országos intézetének ideiglenes vezetőjét pedig ugyanezen fizetési osztály 3-ik fokozatába igazgatóvá; továbbá Német Lászlót, a sikeletmák Budapesti székesszövőrással közösen fenntartott állami iskolája tanítóját, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába, Török Sándort, a vakok intézetének segéd-tanítóját, Kolozsvárra való áthelyezése mellett, a X-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába; végül Caprariu Györgyöt és Ellenbach Mátyást, a képezhető hülyék és gyengelméjűek állami intézetének, valamint Shannen Pétert és Kirschenheuter Ferencet, a vakok országos intézetének gyakoronkai, állami tanítókká, eddigi működésük helyén való meghagyásával; — a belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök Csada Lajos számvevősegi főnöki címmel és jelleggel felruházott belügyminiszteri szamtanácsos valóságos számvevősegi főnöké, dr. Hajdú Imre gyakorló orvosi a belügyminisztériumhoz fizetésnékül segédgondnászává, a nagykállói állami emelgyógyintézetnél a gépészeti állásra Ujhelyi István ugyanott ideiglenesen alkalmazott gépész végleges minőségben. A debreceni főiskola előke Kotos Elemér kassai lakos végzett joghallgatást a debreceni főiskola kerületébe segélydíjas joggyakorokká, a pozsonyi főiskola előke Berceky Ferenc atónállót I. osztályu atónállóvá és Szut Lajos kapust II. osztályu kapusá nevezte ki.

Pályázatok. Adótitást a zelyomi adóhivatalnál két hét alatt. Adótitást a brassói adóhivatalnál 14 nap alatt. Adótitást a karcagi adóhivatalnál 2 hét alatt. Aljegyző a győri törvényszéknél 2 hét alatt. Gyakoronok a n-szalontai adóhivatalnál 2 hét alatt. Aljegyző a kisjenői járásbírósnál két hét alatt. Aljegyző a malackai járásbírósnál 2 hét alatt. Aljegyző a makói járásbírósnál, a perlaki járásbírósnál 2 hét alatt. Hivataloszoja a szakodi kataszteri hivatalnál 14 nap alatt. Postamester Nagy-Bokácsonak (Zala m.) május 25-ig. Aljegyző a székesfehérvári törvényszéknél 2 hét alatt.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, május 10.

A magas légnyomás északnyugatról terjeszkedik és ennek következtében a minimum, mely különböző mélyebb

lett, nyugati Oroszország felé toldott. Egy sekély depresszió Oroszország felől is létezik.

Az európai időjárás változón felhős és helyenkint csapadékos. A hőmérséklet északról általában süllyedt.

Hazánkban helyenkint, főleg a keleti részekben jobbra 5 mm-en aluli esők voltak. Ungvár zivatar, Eger jégesőt jelent. A hőmérsékletben némi süllyedés mutatkozik.

Küldés: Északi légáramlással hűvös idő várható, helyenkint kevés esővel.

Viz állás.

Table with columns for location (e.g., Dunánál, Tisza, Maros), date (május 10.), and water level (méter). Lists various rivers and their current water levels.

11935⁴ A VI. magy. kir. szab. osztálysorsjáték 70058⁴

I. osztályának f. hó 17. és 18-iki húzására ajánljuk ezen szerencseszámokat

41600⁴, 11908⁴

1/2 sorsjegy ára 12.— kor. 70093⁴ 1/2 sorsjegy ára 12.— kor. 1/4 sorsjegy ára 6.— kor. 1/4 sorsjegy ára 3.— kor. 1/8 sorsjegy ára 1.50 kor. 1/8 sorsjegy ára 1.50 kor.

98481⁴, 87450⁴

Megrendelhetők:

89481⁴ Mank és Davidsohn 95130⁴

főelárusítóknál

Budapest, V. ker., Nádor-utca 16. szám.

Titkos betegségek. Gyógyításra a specialista legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hegyesfejfájást, hólyagbajokat, bűbűs édeseket, sypkúkat, ennek következményeit, makacs borbajokat és az énfertőzéstől támadt idegbetegségeket. Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista.

Radó Antal: Költők Albuma. Jelenkori magyar költők verseiből. Harmadik magyar festőművész képeivel. 28 forint helyett 18 forint. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körút 18.

Páratlan szerencsével játszanak a MERCUR BANK sorsjegyei. Egyedül csak a MERCUR BANK fizette ki rövid idő alatt az osztálysorsjáték legnagyobb nyereményeit: a 600000, 400000 és 200000 koronás főnyereményeket. Sorsjegyek ára a május 17. és 18-iki húzáshoz: 1/4 sorsjegy 12 kor., 1/4 sorsjegy 3 kor., 1/2 sorsjegy 6 kor., 1/8 sorsjegy 1.50 kor. A gyors és pontos elintézés érdekében pontos címet és a rendelés mielőbbi eszközését kérjük. MERCUR BANK és váltóüzlet részvénytársaság BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 12.

NEW-YORK ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG Alakult 1845-ben. Az összes nyeremények a biztosítottak tulajdonát képezik. Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből: Aktívák összege 1.099 millió korona. Évi bevétel 227 kor. 1898-ban a biztosítottaknak kifizetett 107 kor. 1898-ban köölt új üzletek összege 760 kor. Tiszta fölösleg 1898. végén 132 kor. Az 1898-ban a biztosítottaknak kifizetett nyereményrésztalékok összege 14 millió koronára rugott. A New-York a művelt világ összes országában bír főlokkal. Referenciák Magyarországon: Magyar Általános Hitelbank. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. Magyarországi vezérigazgatóság: Budapest, Erzsébet-körút 9—II., New-York palota.

Hotter diätetikus állatgyógyászati praeparatumal, az ujkor legkiválóbbjal. Hotter sertéspera I. és II. szám. Legjobb diätetikus szer az étkezd, tehát a sertések hizásának előmozdításához, orbánéknál különösen bevált. A II. szám hasmenésnél használandó. Hotter-tréninghoidja. Hőszív lovaknak és szarvasmarháknak I üveg l rit 20 kr. Hotter absorbinolja, kozm. mosóvíz lovaknak. 1/4 üveg 6 frt, 1/2 üveg 3 frt 50 kr. Kötöny pótlék az abrakhoz, hogy az állat egészséges és erős maradjon, vese-, máj-, hólyag- és idegbajoknál használandó. Forakttár: Apotheko „zum heil. Josef“, Bees, XII/2, Schönbrunnerstrasse 182 P. Forakttár Magyarország részére: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. sz. Raktár a legtöbb gyógyszerárban és drogeriában — Tessék a végjelre vigyázni.

